

§ 1 Avsigelser

Talmannen meddelade
att *Richard Jomshof* (SD) avsagt sig uppdraget som ledamot i Nordiska
rådets svenska delegation och
att *Cassandra Sundin* (SD) avsagt sig uppdraget som suppleant i Nor-
diska rådets svenska delegation.

Kammaren biföll dessa avsigelser.

§ 2 Anmälan om kompletteringsval

Talmannen meddelade att Sverigedemokraternas riksdagsgrupp an-
mält *Cassandra Sundin* som ledamot i Nordiska rådets svenska delegation
och *Richard Jomshof* som suppleant i Nordiska rådets svenska delegation.

Talmannen förklarade valda till

ledamot i Nordiska rådets svenska delegation
Cassandra Sundin (SD)

suppleant i Nordiska rådets svenska delegation
Richard Jomshof (SD)

§ 3 Anmälan om faktapromemoria

Talmannen anmälde att följande faktapromemoria om förslag från
Europeiska kommissionen hade kommit in och överlämnats till utskott:
2015/16:FPM66 Förordning om ett instrument för nödhjälp inom EU
KOM(2016) 115, *KOM(2016) 116* till försvarsutskottet

§ 4 Ärenden för hänvisning till utskott

Följande dokument hänvisades till utskott:

Propositioner

2015/16:162 till civilutskottet

2015/16:163 till försvarsutskottet

Motioner

2015/16:3375 och 3377 till utrikesutskottet

2015/16:3363, 3370 och 3374 till försvarsutskottet

*Svar på
interpellationer*

§ 5 Svar på interpellation 2015/16:493 om ettåriga uppehållstillstånd

Anf. 1 Arbetsmarknadsminister YLVA JOHANSSON (S):

Herr talman! Fredrik Malm har frågat mig hur jag anser att den nya restriktiva asyllagstiftningen och framför allt reglerna om ettåriga uppehållstillstånd är förenligt med realistiska möjligheter för nyanlända att på kort tid etablera sig på svensk arbetsmarknad.

Fredrik Malm har också frågat mig vad jag gör för konsekvensanalys avseende regeringens lagförslag om ettåriga uppehållstillstånd och möjligheten för nyanlända att få bra och långsiktiga förutsättningar i samhället, samt hur mitt arbete med de så kallade snabbspåren påverkas av de ettåriga uppehållstillstånden.

Asylsystemet har satts under stor press, och regeringen bedömer därför att åtgärder måste vidtas för att tillfälligt anpassa de svenska asylreglerna efter miniminivån enligt EU-rätten och internationella konventioner, samtidigt som kapaciteten i mottagandet och etableringen förbättras.

Det finns en risk för att tidsbegränsade uppehållstillstånd kan ha negativ inverkan på etableringen. En grundförutsättning för en långsiktigt fungerande etablering är dock samtidigt att vi har möjlighet att ge dem som kommer hit ett bra mottagande och goda förutsättningar att etablera sig på arbetsmarknaden och i samhället. Därför är det nödvändigt att regeringen agerar för att hantera situationen.

Anf. 2 FREDRIK MALM (L):

Herr talman! Jag får tacka för det uttömmande svaret. Det bestod väl i huvudsak av en mening som berörde min interpellation. Jag återkommer snart till det.

Bakgrunden till detta är att i den överenskommelse som slöts i höstas mellan regeringen och allianspartierna ingår att många asylsökande får tillfälliga uppehållstillstånd i tre år. Om man lyckas få ett jobb eller om skyddsskäl kvarstår kan det tillfälliga uppehållstillståndet senare omvandlas till ett permanent uppehållstillstånd.

Detta är någonting som mitt parti Liberalerna ställde upp på. Därefter har dock regeringen gått fram med ett eget förslag som innebär att en stor grupp människor inte ska få tillfälliga uppehållstillstånd i tre år utan bara i ett år. Detta går betydligt längre, och det är vi betydligt mer kritiska till av det skälet att hela det system som vi har i Sverige för etablering bygger

på att man gör en etableringsplan och går in i olika typer av praktik, svensklärande och annat, och detta uppdrag omfattar två år.

Det är därför inte särskilt märkligt att praktiskt taget alla remissinstanser sågar det här förslaget från regeringen och menar att det kommer att försämra integrationen.

I dag kan det ta sju åtta år för en person att bli redo för arbetsmarknaden i Sverige. Etableringstiden är alltså två år, och nu vill regeringen korta den för framför allt syriska krigsflyktingar till ett år.

Då är frågan: Hur realistiskt är det att en person som har flytt krigets Aleppo ska vara redo för svensk arbetsmarknad efter ett år i Sverige när kanske halva den tiden är väntetid och ungefär halva tiden i slutändan är det som blir faktisk etablering? Det är nere på sex sju eller kanske åtta månader för de här människorna, och det är klart att det blir väldigt svårt att klara det etableringsuppdrag som ändå riksdagen har gett Arbetsförmedlingen och i praktiken ålagt dem.

Man kunde tänka sig att regeringen skulle lyssna på remissinstanserna – på Arbetsförmedlingen, Akademikerförbundet och på alla andra som säger att det blir väldigt svårt att på halva etableringstiden lyckas få en krigsflykting att bli redo för arbetsmarknaden. Då säger regeringen vid presskonferensen i går att de är beredda att sträcka sig från ett år till 13 månader. Herregud, det är ju ingen större förändring, och det är tydligen för att jacka in det här i bidragssystemen, vilket gör att jobbfokus försvinner ännu mer.

Då, herr talman, blir det lite bekymmersamt när jag bemödar mig om att skriva en interpellation på drygt två sidor och svaret från regeringen är knappt en sida, varav halva svaret går ut på att återupprepa mina frågor. Därefter kommer ett stycke som handlar om varför regeringen vill ha en restriktiv lagstiftning. Men det är inte det jag har frågat om, herr talman. Jag är inte intresserad av att veta regeringens argumentation för varför man vill ha en restriktiv asyllagstiftning. Det jag frågar om är vad konsekvenserna av detta blir.

Det enda som regeringen lyckas svara på detta, med en enda mening, är: ”Det finns en risk för att tidsbegränsade uppehållstillstånd kan ha negativ inverkan på etableringen.” Ja, jag biträder den uppfattningen. Det är bara det att detta är en fullständig kapitulation, Ylva Johansson. Är detta ert enda svar på frågan om vad konsekvenserna för etableringen blir, om konsekvenserna för Arbetsförmedlingens uppdrag, om konsekvenserna för snabbspår? Det kan ha negativ inverkan, svarar regeringen.

Ni har fullständigt kapitulerat inför detta. Ni har inga svar, ingen analys – ingenting.

Anf. 3 Arbetsmarknadsminister YLVA JOHANSSON (S):

Herr talman! Jag ska börja med att be Fredrik Malm om ursäkt för det korta svaret. Det har att göra med att processen att ta fram interpellationssvaret har skett parallellt med processen att ta fram den lagrådsremiss som regeringen beslutade om i går. Det har varit svårt att driva parallella processer och gå före med interpellationssvaret innan lagrådsremissen var färdig.

Nu är den färdig, och regeringen tog beslut igår.

Det är så, och det tycker jag inte att man ska sticka under stol med, att korta uppehållstillstånd – och detta är min bedömning – kommer att göra

det mycket svårare att etablera sig på arbetsmarknaden. Det är därför olyckligt med tillfälliga uppehållstillstånd, särskilt korta sådana.

Jag tror att etablering på arbetsmarknaden underlättas av att man har en trygghet i att man ska stanna och att man kan få hit sin familj. Jag tror att det fungerar på det sättet. Man kan inte veta säkert, men det är vad jag tror.

Nu är det så att Sverige har haft permanenta uppehållstillstånd som en huvudregel, och det fanns ett skäl till att ha det på det sättet. Den situation vi upplevde under förra året var dock att vi blev alltmer som en ensam ö med, vad jag tycker, bra regler för uppehållstillstånd. Vi kom att skilja oss väldigt mycket från andra länder inom EU, och detta ledde till att Sverige blev det land inom Europeiska unionen som tog emot absolut allra flest asylsökande, långt fler än Tyskland som var det land som låg tvåa.

Den situationen är inte hållbar, och jag är den första att beklaga att det ser ut så i sammanhållningen och samarbetet inom Europeiska unionen. Den här regeringen har från första dagen varit oerhört engagerad i att försöka påverka andra länder inom EU för att få fler länder att ställa upp på ett mer generöst och bättre asylmottagande så att vi kan se till att verkligen fokusera på att de människor som kommer också ska kunna etablera sig och påbörja sitt nya liv i sitt nya land. Det är den situation vi skulle vilja ha: att vi var många länder som gjorde detta.

Men när vi hamnade i en situation där Sverige blev ensamt om att ha en väsentligt generösare och på många sätt bättre asyllagstiftning än andra länder ledde det till att vi fick ta emot en oproportionerligt stor andel av de flyktingar som kom till EU. Hade EU-länderna ställt upp solidariskt hade vi på ett bra sätt klarat det flyktingmottagande som Europa hade under förra året. Nu har vi inte den situationen, och det är bakgrunden till att regeringen gör dessa förändringar.

Vi ska inte sticka under stol med syftet. Vi tror inte att förändringarna i sig kommer att underlätta etableringen. Vi gör dem för att vi tror att det är nödvändigt för att fler ska söka asyl i ett annat EU-land och färre i Sverige. Det är i sig, i den situation Sverige nu befinner sig i, faktiskt en förutsättning för att vi ska lyckas bra med etableringen.

Det kom 163 000 asylsökande till Sverige förra året. Det finns i dag 180 000 personer i asylsystemet. Det är många.

Det är min bedömning att vi kommer att klara att människor ska få etablera sig i Sverige och komma in på arbetsmarknaden, men Sverige klarar inte att ta emot lika många i år. Därför är det viktigt att vi också har en politik så att fler ska söka asyl i ett annat land och färre i Sverige.

Anf. 4 FREDRIK MALM (L):

Herr talman! Liberalerna är en del av den överenskommelse som slöts i höstas, och vi delar i mångt och mycket statsrådets uppfattning att Sverige ska ställa upp för människor som flyr. Men Sverige kom till en situation i höstas där läget blev ohanterbart.

När regeringen gick fram unilateralt – bilateralt, det är i alla fall två partier i regeringen – och föreslog till exempel id-kontroller förde Liberalerna betydande interna diskussioner i frågan. Vi accepterade också detta förslag för att Sverige ska klara rådande situation och för att andra EU-länder också ska ta ett större ansvar.

Men, herr talman, det är inte detta min interpellation handlar om. Statsrådets svar är en lång omvärldsbeskrivning av varför regeringen vill ha en så restriktiv asyllagstiftning som möjligt. Min interpellation handlar om vad konsekvenserna blir av detta. Jag noterar att statsrådet fortfarande inte kan svara något annat vad gäller konsekvenserna än att etableringen försämras.

På vilket sätt försämras etableringen? Om tiden för etableringen ska vara ett år i stället för två år, vad är då statsrådets uppfattning att man bör avstå från under etableringstiden? Är det jobbpraktiken som ska få stå tillbaka? Är det svenskundervisningen som ska få stå tillbaka? Är det något annat som ska få stå tillbaka?

Jag ställer också en fråga i min interpellation om hur arbetet med snabbspåren påverkas. Inte heller här har statsrådet lyckats få ur sig något svar. Hur påverkar snabbspåren? Ja, de ska gå ännu snabbare. Det kan vi enas om. Men på vilket sätt? Hur ska ett snabbspår in i läkaryrket, ett snabbspår in i byggsektorn eller ett snabbspår in i handelssektorn påverkas av väsentligt kortare tider? Även här kommer inga konkreta svar.

Jag har förståelse för processerna i Regeringskansliet. Jag förväntar mig ingen doktorsavhandling till svar på min interpellation, men i alla fall några fler resonemang.

Jag tror att både medborgare och alla vi i politiken å ena sidan uppskattar den brutala uppriktigheten från regeringens sida, nämligen att syftet är att stänga gränsen och att andra länder ska ta emot asylsökande. Men å andra sidan räcker det inte. Det svaret statsrådet ger här är i praktiken en kapitulation. Det enda regeringen säger är att det nu kommer så många asylsökande att vi måste kapitulera.

Poängen är att konsekvensen av lagstiftningen inte berör människor som vill komma till Sverige. Den berör människor som är i Sverige, som har fått myndighetsbeslut att de får stanna i Sverige. Den berör människor där regeringen i budgetallokeringar och regleringsbrev har ålagt Arbetsförmedlingen att göra dessa människor redo för arbetsmarknaden. Det enda svaret statsrådet ger är att etableringen kommer att fungera sämre. Det är inget svar till dessa människor, det är inget svar till dem som arbetar på Arbetsförmedlingen och det är inget svar till oppositionen i kammaren.

Anf. 5 Arbetsmarknadsminister YLVA JOHANSSON (S):

Herr talman! Låt mig påminna om att det inte var jag som tog upp frågan om id-kontroller. Innan id-kontrollerna infördes var det mycket riktigt så att Liberalerna stödde förslaget. Men när ni röstade i kammaren gjorde ni inte det. Så var det. Ni röstade inte ja till id-kontrollerna. Trots att ni i överläggningarna och samtalen innan hade sagt att ni skulle stödja förslaget gjorde ni inte det i kammaren. Så var det.

Fredrik Malm väljer att misstolka mig. Regeringen inför en mer restriktiv asylpolitik tillfälligt i syfte att färre ska komma hit och fler ska söka asyl i ett annat land samt i syfte att vi ska klara etableringen av alla dem som redan har sökt asyl i Sverige.

Det är inte så att den som redan har fått beslut om uppehållstillstånd påverkas av de nya asylreglerna. Det är för dem som ännu inte har fått beslut. Det gäller inte heller de ensamkommande barn eller barnfamiljer som kom före den 24 november – om jag minns datumet rätt.

De som har flyktingstatus kommer att få ett treårigt tillfälligt uppehållstillstånd. Vi talar nu om vuxna som har kommit utan barn och som inte har flyktingstatus utan är alternativt skyddsbehövande. De kommer att få uppehållstillstånd först ett år – 13 månader – och sedan en förlängning med ytterligare två år. Det är så det ser ut.

Jag har svarat på frågan. Jag bedömer att det är nödvändigt att ha en restriktivare asylpolitik för att vi ska klara etableringen av dem som redan har kommit till Sverige. Att inte genomföra förändringar och riskera en situation där Sverige tar en lika stor andel av de asylsökande som Sverige gjorde förra året kommer att innebära att vi inte kommer att klara etableringen på ett bra sätt.

Det är två saker som ligger i vågskålen. Korta tillfälliga uppehållstillstånd underlättar inte etableringen – tvärtom. Förutsättningen för att vi ska klara etableringen på ett bra sätt är, som jag bedömer situationen i dag inom EU, att Sveriges asylregler inte skiljer sig alltför mycket från dem som gäller i de andra EU-länderna.

Anf. 6 FREDRIK MALM (L):

Herr talman! Det blir lite semantiskt ordvrängeri när statsrådet säger att lagstiftningen inte berör dem som redan är här utan de som ska komma hit. Men den berör människor som får ett besked att de har rätt att uppehålla sig i Sverige i ett år. Därmed är de som omfattas av lagstiftningen personer som kommer att vara i Sverige. De kommer att ha fått ett beslut av svenska myndigheter att de får stanna i Sverige. De kommer att finnas inom Arbetsförmedlingens hägn såtillvida att en etableringsplan ska upprättas. Grundtanken är att de ska vara redo för svensk arbetsmarknad efter etableringstiden.

Bekymret är att när etableringstiden blir så kort blir det svårt för dessa människor att vara redo för arbetsmarknaden. Det är inte realistiskt.

Människorna har inte flyktingskäl, säger statsrådet. Det är delvis en sanning med modifikation. I huvudsak handlar det om människor som har lämnat Syrien. Om de sedan inte är konventionsflyktingar utan betraktas som alternativt skyddsbehövande inom de kategorier som finns måste vi ändå vara på det klara med vilka som omfattas av förändringen. Det är människor som har lämnat Syrien.

Herr talman! Jag är också brutalt uppriktig. Min uppfattning är att det är i stort sett orealistiskt att dessa personer ska vara redo för att få ett arbete till avtalsenlig lön i Sverige efter 13 månader. Det är orealistiskt.

Jag hade förväntat mig att statsrådet och regeringen skulle ha någon sorts idé eller plan för hur man kan underlätta etableringen för dessa personer, men jag har förstått att den inte finns.

Anf. 7 Arbetsmarknadsminister YLVA JOHANSSON (S):

Herr talman! Det är väl tyvärr stor risk, Fredrik Malm, att det efter 13 månader inte är ett sådant läge i Syrien att man kan åka tillbaka. Då får man ett nytt tillfälligt uppehållstillstånd. Vi önskar alla att det ska bli fred i Syrien och att människor ska kunna återvända, men prognosen för att det ska ske inom 13 månader är tyvärr ganska dålig. Då blir det en förlängning – man får ytterligare ett uppehållstillstånd på två år.

Herr talman! Jag tycker att det är lite synd att Fredrik Malm för en så pass polemisk diskussion om detta. Det här är ett svårt läge. Sverige befann sig under förra året i ett svårt läge. Vi kände oss tvingade till att vidta restriktiva åtgärder som vi inte hade önskat. Om andra länder hade ställt upp på ett annat sätt hade vi inte behövt göra det. Om fler länder hade gett permanenta uppehållstillstånd till dem som flyr och får uppehållstillstånd hade vi haft en annan situation. Det här uppstod ur att Sverige blev ensamt om sitt regelverk. Andra länder har en väsentligt lägre ambitionsnivå när det gäller asyllagstiftningen, och det är det som gör att Sverige har tvingats till detta.

Vi står inför stora utmaningar. Det kommer att vara svårt – svårare, tror jag – för Arbetsförmedlingen att arbeta med och motivera personer som har ett kortare uppehållstillstånd. Det är sådana frågor som vi nu arbetar med tillsammans med Arbetsförmedlingen – hur det ska utformas och hur vi ska jobba med snabbspåren.

Jag vill ändå poängtera att väldigt många av dem som kommer att finnas i etableringsuppdrag även fortsättningsvis kommer att ha permanenta uppehållstillstånd och att många kommer att ha tillfälliga uppehållstillstånd på tre år.

Överläggningen var härmed avslutad.

§ 6 Svar på interpellation 2015/16:494 om arbetsmarknaden

Anf. 8 Arbetsmarknadsminister YLVA JOHANSSON (S):

Herr talman! Désirée Pethrus har frågat mig om jag delar hennes bild att det stora antalet asylsökande i Sverige är en utmaning och hur jag tänker arbeta för att förbättra förutsättningarna för nyanlända att etablera sig på arbetsmarknaden. Hon har också frågat mig hur jag avser att verka för att förkorta tiden i arbetsmarknadsåtgärder till anställning utan stöd samt hur jag ser på möjligheten att införa introduktionsanställningar av den typ som Kristdemokraterna föreslagit.

Verkligheten förändras just nu snabbt inför våra ögon. Sveriges befolkning växer betydligt snabbare än tidigare förväntat, och det stora antalet asylsökande kommer framöver att påverka både arbetskraften och arbetslösheten. På kort sikt innebär det utmaningar.

Utvecklingen på arbetsmarknaden är just nu stark enligt Statistiska centralbyråns arbetskraftsundersökningar. Sysselsättningen ökar i god takt, främst bland utrikes födda, samtidigt som arbetslösheten tydligt minskar, inte minst bland ungdomar.

För att korta tiden från ankomst till arbete reformeras arbetet för nyanländas etablering. I budgetpropositionen, som riksdagen ställt sig bakom, föreslog regeringen ett antal investeringar som ska leda till en snabbare etablering på arbetsmarknaden, däribland förstärkta arbetsmarknadsinriktade insatser, validering och en rejäl höjning av ersättningen till kommunerna för mottagande av nyanlända. Regeringen har även gjort satsningar på kunskapslyftet som innebär både en kraftig utökning av antalet utbildningsplatser och åtgärder som syftar till högre kvalitet inom utbildning för vuxna.

Regeringens samtal med arbetsmarknadens parter, Arbetsförmedlingen och andra berörda myndigheter för att skapa så kallade snabbspår in på arbetsmarknaden för nyanlända inom etableringsuppdraget har lett till att flera snabbspår redan har presenterats. I februari påbörjades snabbspår för kockar, slaktare/styckare, hälso- och sjukvårdsyrken samt lärare och förskollärare. Regeringen ser positivt på att dessa insatser kommer att komma både kvinnor och män till del.

Ytterligare en viktig del i arbetet med att stärka nyanländas etablering är lagen om mottagande av vissa nyanlända invandrare för bosättning, som trädde i kraft nu i mars. Lagen innebär att kommuner som har en jämförelsevis god arbetsmarknad, stor befolkning, lågt mottagande och förhållandevis få asylsökande kommer att få ta emot fler nyanlända än kommuner med sämre förutsättningar. Fler nyanlända kommer alltså att komma till kommuner där det finns goda etableringsförutsättningar.

Jag vill också framhålla betydelsen av att regeringen och Moderaterna, Centerpartiet, Liberalerna och Kristdemokraterna har enats kring nödvändiga insatser för att dels säkra förmågan i det svenska mottagandet av asylsökande, dels stärka etableringen av nyanlända. I överenskommelsen föreslås bland annat åtgärder för snabbare och bättre etablering på arbetsmarknaden för nyanlända invandrare.

Det är min uppfattning att det kommer att krävas ytterligare insatser för att skapa snabbare etablering på arbetsmarknaden, och regeringen arbetar med detta.

Att varaktigt minska arbetslösheten och öka sysselsättningen är en av regeringens viktigaste uppgifter. För att nå målsättningen görs investeringar i jobben genom regeringens jobbagenda som består av tre delar: investeringar i bostäder, klimatomställning och infrastruktur samt en aktiv närings- och innovationspolitik för fler och växande företag och investeringar i kompetens och matchning.

Jag delar inte Désirée Pethrus uppfattning att en anställning med stöd skulle vara ett misslyckande för nyanländas etablering eller för den delen för långtidsarbetslösas återinträde på arbetsmarknaden. Det är en viktig ingång som, i högre grad än andra arbetsmarknadspolitiska insatser, leder till självförsörjning och fotfäste på arbetsmarknaden. Subventionerade anställningar ger den arbetsgemenskap, språkutveckling och självkänsla som Désirée Pethrus lyfter fram i sin interpellation. Det är med andra ord en riktig anställning med riktig lön.

Jag är inte beredd att lämna den svenska modellen och införa introduktionsanställningar av den typ som Kristdemokraterna föreslagit. Det är arbetsmarknadens parter som sköter lönebildningen i Sverige, inte regeringen.

Däremot har regeringen, som jag redogjort för, genomfört en mängd åtgärder för att inom ramen för den svenska modellen underlätta inträdet på arbetsmarknaden för nyanlända med låg utbildning och unga med bristande utbildningsbakgrund. Vi avser också att utvidga yrkesintroduktionsanställningar till att även omfatta nyanlända invandrare över 25 år, vilket just nu bereds inom Regeringskansliet.

Anf. 9 DÉSIRÉE PETHRUS (KD):

Herr talman! Tack, statsrådet, för svaret! Det här blir en fortsättning på den förra debatten, kan man säga.

Majoriteten av alla partier i Sverige är för reglerad invandring, tror jag. Det innebär att vi inte har möjlighet att hjälpa alla. I sådana fall skulle vi kunna ta bort alla visumkrav som vi har för andra länder och så vidare.

De som drabbas mest när våra system kollapsar inför en för hög migration är de som mest behöver samhällets hjälp. Det är de som drabbas – de som behöver socialtjänst och olika bidrag, som är bostadslösa och så vidare.

Men om vi inte får alla de nyanlända in i arbete kommer ju krisen att förvärras ytterligare för dem som har stora problem redan i dag och som har behov av våra sociala välfärdstjänster.

Därför har jag ställt den här interpellationen. Jag tycker att det är viktigt, och jag tycker inte att regeringen riktigt responderar på behovet av att sänka trösklarna in på arbetsmarknaden. Det är någonting som väldigt många, bland annat Konjunkturinstitutet, Arbetsmarknadspolitiska rådet och Finanspolitiska rådet, tar upp – även flera partier inklusive Kristdemokraterna här i riksdagen.

Vi har för höga ingångslöner som ett hinder, främst för personer med lägre utbildning och sämre språkkunskaper. Vi kan se att bland dem som har varit i Sverige i åtta år arbetslösheten i dag fortfarande 40 procent. Det här är naturligtvis någonting som vi måste göra någonting åt.

Vi kan titta på siffrorna. Först kommer man in som asylsökande, och nu kan det ta upp till två år innan man får ett beslut om uppehållstillstånd. När man sedan har fått ett beslut om uppehållstillstånd går man in i etableringsfasen. Tittar vi på hur det ser ut efter etableringsfasen ser vi att det efter tre månader bara är 5 procent som har en riktig anställning utan stöd.

Statsrådet måste väl ändå inse att det här är ohållbart för samhället. Vi måste mycket snabbare få in personer i riktiga arbeten. Ett jobb handlar ju inte bara om att få ekonomisk ersättning, utan det handlar som statsrådet sa om arbetsgemenskap, språkutveckling och så vidare.

Vi menar att arbetsmarknadspolitiska åtgärder, som statsrådet vurmar för, visst kan vara nödvändiga. Men etableringsfasen har ju visat att vi håller på för mycket med utbildningar och för mycket med olika arbetsmarknadspolitiska åtgärder som resulterar i att människor inte kommer ut i egna arbeten utan i stöd.

Det är det här vi menar måste förändras, och därför har vi föreslagit introduktionsanställning som en del. Där har statsrådet faktiskt svarat fel, för statsrådet säger att vi lägger oss i lönesättningen. Det gör vi inte. Vi säger att man kan ha 25 procent utbildningstid och jobba 75 procent. 25 procent är alltså utbildningstid, och då får man 75 procent av den lägsta kollektivavtalsenliga lönen. Det innebär att vi inte kommer att röra i kollektivavtalen.

Man undrar ju: Hur ser egentligen statsrådet på effekten av alla de här arbetsmarknadspolitiska åtgärder, och varför är statsrådet inte beredd att sänka trösklarna och se att ingångslönerna har en effekt på arbetsmarknaden?

Anf. 10 Arbetsmarknadsminister YLVA JOHANSSON (S):

Herr talman! Jag instämmer i det som Désirée Pethrus började med. Det här är en av de viktigaste frågorna. Det är klart att vi kommer att behöva ha många debatter om detta, för det är en stor utmaning som Sverige står inför – så är det. Det kommer att präglade den politiska debatten, tror

jag, under en längre tid. Min uppfattning är också att vi kommer att behöva göra fler saker än vad vi har gjort hittills. Därför är det bra att vi kan diskutera olika lösningar.

På några punkter håller jag inte med Désirée Pethrus. Jag håller inte med om att det är för många som deltar i utbildning i dag i etableringsuppdraget. Det är några få procent som deltar i utbildning. Det är väldigt lite i förhållande till att det är ungefär 30 procent av dem som kommer hit som har en mycket låg utbildningsnivå. Det vore rimligt, tycker jag, att satsa mycket mer på utbildning än vad som har skett hittills inom etableringsuppdraget, och det är en av de saker som vi arbetar med.

Jag tror också att det för många individer är bra om man kan kombinera utbildning och arbete, att det inte är heltidsstudier utan att man kombinerar det med att vara på en arbetsplats, i arbete eller praktik, under etableringstiden. Alla kombinationer av utbildning och arbete välkomnar jag. Jag tror att det är bra att göra det. Vi arbetar med att utvidga yrkesintroduktionsanställningarna, som just innebär 75 procents arbete och 25 procents utbildning, lärande på arbetsplatsen, också till nyanlända. Det är en del av det som ingår i överenskommelsen mellan bland annat våra partier.

Det är nödvändigt, herr talman, att sänka lönekostnaderna för många av dem som har svårt att komma in på arbetsmarknaden – absolut. Det är verkligen nödvändigt att göra det, och det gör vi också i dag. Med de stöd som finns i dag betalar en arbetsgivare väldigt lite i lönekostnad för en nyanländ. Jag tycker att det är väl motiverat.

Jag delar inte uppfattningen att arbete med lönestöd inte skulle vara ett riktigt arbete. Det är en av de arbetsmarknadspolitiska insatser som man genom forskning och erfarenhet vet har bäst effekt: att människor får ett riktigt arbete med lönestöd. Väldigt många går sedan över till ett arbete utan lönestöd. Det tycker jag är bra.

Att det första arbete som man får i Sverige är ett arbete med lönestöd ser jag inte som ett misslyckande. Däremot menar jag att det är på tok för få som går vidare till arbete och studier inom två år. Nu har andelen börjat öka, trots att vi har många fler i etableringsuppdraget, men det är fortfarande en förfärande låg andel. Jag tycker inte att man kan acceptera att så många går vidare från etableringsuppdraget ut i arbetslöshet. Det är ett av skälen till att regeringen nu jobbar med förändringar av den etableringsreform som genomfördes av den gamla regeringen. Det finns delar i den som är bra, men det finns delar i den som inte är bra. Etableringslotsarna var en sådan sak, som vi har tagit bort. Jag tror att det var helt fel att satsa på samma åtgärd för alla oavsett bakgrund, till exempel utbildningsbakgrund.

Vi jobbar nu också med andra förändringar av etableringsuppdraget för att skapa större flexibilitet och för att kunna öka andelen som går vidare till arbete och studier efter etableringsperioden.

Anf. 11 DÉSIRÉE PETHRUS (KD):

Herr talman! Tack, statsrådet, för svaret! Jag tror ändå inte att vi är riktigt överens. När vi pratar om utbildning tror jag att vi alla är överens om att många som kommer hit behöver utbildning. En stor andel som kommer i dag har dessvärre inte högre utbildning, inte ens gymnasial utbildning. Alla kommer inte heller, precis som Arbetsförmedlingen skrev i någon skrift, att kunna tillgodogöra sig den typen av utbildning. Vi behöver få in personerna snabbt i arbete.

Man kan då titta på utbildningsinsatser. Jag tror att statsrådet har sett till exempel Riksrevisionens utredning av Volvo Cars insatser. När man friställde personer fick de gå in i olika utbildnings- och arbetsmarknadspolitiska åtgärder. Det man kunde se var att det försenade inträdet på arbetsmarknaden. De som inte deltog i de här utbildningarna kom snabbare in i arbete.

Jag har också själv börjat revidera och tänka på detta. Risken är att vi genom alla våra åtgärder låser in personer som faktiskt skulle kunna komma ut i arbete. Finessen med introduktionsanställningar, som vi föreslår från Kristdemokraterna, är att det inte krävs att man först har varit arbetslös en viss tid, si och så, eller att man är i en viss ålder, si och så. Det krävs inte att Arbetsförmedlingen administrerar introduktionsanställningen, utan detta gäller alla arbetsgivare som säger: Jag har ett jobb, men jag inser att du kanske inte kan språket. Du kanske inte förstår hur det här jobbet funkar. Vi ger dig en chans.

Det är inget regelkrångel. Vi måste vara mycket mer flexibla och komma på nya idéer. Vi har inte råd att anställa arbetsförmedlare som ska ta hand om alla som nu har kommit. Vi måste hitta andra alternativ.

Herr talman! Vi ska inte lägga oss i lönebildningen, men vi måste se till att hitta möjligheter. Det är precis det som vi föreslår när det gäller introduktionsanställning. Det handlar om att ge arbetsgivarna en möjlighet när de ser: Det kommer att ta längre tid än kanske ett halvår för mig att fatta ett beslut om huruvida den här personen ska få fortsätta. Det kommer att ta längre tid.

Vi vet att många har svårigheter att komma in på arbetsmarknaden, framför allt de som inte har någon högre utbildning. Här måste vi hitta det som vi kanske mer tycker handlar om ett snabbspår. Det som statsrådet säger om snabbspår är bra. Jag vet inte hur många som nu kommer in i snabbspår. Men från Kristdemokraternas sida tror vi att det är bättre att underlätta för företagare att själva anställa.

Jag tror också att vi behöver komma in mycket tidigare. Vi behöver komma in redan under asylprövningstiden. Vi kan inte ha människor först två år i passivitet i väntan på ett uppehållstillstånd. Sedan går de in i alla arbetsmarknadspolitiska åtgärder i två år. Efter fyra fem år har jättefå kommit i anställning. Det går inte. Vi står inför en utmaning som är historisk, som jag tror att statsrådet själv sa i går. Inte sedan efter andra världskriget har vi haft en så här stor mängd nya personer som har kommit till Sverige.

Låt oss vara öppna för olika insatser! I dag föreslår mitt parti och min partiledare en form av ny anställning. Där är det mer stöd till kommunerna. Det är 6 200 tjänster för vårdservice. Det är ett sätt att försöka förenkla. Det gäller tjänster där inte sjuksköterskorna behöver involveras, utan andra servicenära vårdtjänster kan komma i fråga. Det här är någonting som det redan jobbas med ute på olika utbildningsföretag. Det skulle vara intressant att höra hur statsrådet ser på det.

Anf. 12 Arbetsmarknadsminister YLVA JOHANSSON (S):

Herr talman! När man diskuterar med Désirée Pethrus är det trevligt på många sätt. Désirée Pethrus säger nu att Kristdemokraterna inte vill att politiker ska lägga sig i lönebildningen. Jag välkomnar det. Det är mycket bra om vi kan vara överens om det. Jag är också helt överens om att vi måste minska regelkrånglet. Det är alldeles för svårt för arbetsgivare att

använda de olika stöd som Arbetsförmedlingen har, och de är alldeles för många. Här behöver det göras förenklingar för att det ska bli enkelt att använda dessa.

Men låt mig ändå påminna om att det var precis det här som den gamla regeringen införde. Det är faktiskt ganska mycket regelkrångel och väldigt många olika anställningsstöd. När den gamla regeringen styrde hade man en åtgärd inom etableringsuppdraget, och det var etableringslots. Det fick alla, och det blev hårt kritiserat. Och under den gamla regeringens tid hade man i princip inte tidiga insatser under asyltiden.

Det ändrar vi nu. Vi ändrar på etableringsuppdraget. Vi har satsat stort på tidiga insatser. Jag tror att vi kommer att behöva göra ännu mer, så att man använder asyltiden på bästa sätt. Och vi har individualiserat det sätt som man möter människor på.

Men jag välkomnar tonläget från Désirée Pethrus. Jag tror och hoppas att vi kommer att kunna ha ett gott samarbete och utveckla mer när det gäller de många olika lösningar som måste till för att människor ska komma in på arbetsmarknaden. Eftersom de individer som kommer hit är väldigt olika och har väldigt olika förutsättningar måste också insatserna vara olika och individuellt utformade.

Herr talman! Låt mig ändå få nämna en sak där vi skiljer oss åt. Désirée Pethrus gör en jämförelse med uppsagda Volvoarbetare. Det är faktiskt väldigt stor skillnad jämfört med många av dem som nu kommer till Sverige. Det är ungefär 30 procent som har en högre utbildning, en eftergymnasial utbildning. Det är ungefär 30 procent som har en utbildning som motsvarar ungefär gymnasienivå. Och det är ungefär 30 procent med en låg utbildning. Lite grovt kan man dela upp det på det sättet.

När vi tittar på vilka grupper som deltar i utbildning ser vi att det är de högutbildade. De lågutbildade deltar nästan inte alls. Samtidigt vet vi att de som kommer hit är unga, mycket unga. Vi har en stor andel mellan 20 och 30 år, och vi har en ännu större andel som går i skolan.

Det är klart att vi ska satsa på utbildning för ungdomar. De ska jobba här under ett långt liv och kunna etablera sig här. Självklart är det rätt att satsa på utbildning. Det är inte den enda lösningen, men när jag ser på vilken låg andel som deltar i utbildning i etableringsuppdraget och när jag vet hur utbildningsbakgrunden ser ut blir jag lite förskräckt.

Alla ska inte in i utbildning, men bara några få procentenheter som deltar i utbildning är väldigt lågt givet att det är en ung befolkning som kommer hit och att många har en låg utbildningsnivå. Vi kommer att behöva satsa mer på utbildning.

Men vi behöver också se att det ska vara enkelt för arbetsgivare att anställa och att det inte ska vara för dyrt eftersom arbetsgivaren ofta tar på sig uppdraget att lära upp i yrket, lära ut hur det fungerar på en svensk arbetsplats och träna språket. Självklart är det då rimligt att lönekostnaden är lägre än för en person som redan har dessa kompetenser.

Anf. 13 DÉSIRÉE PETHRUS (KD):

Herr talman! Arbetslösheten bland utrikesfödda är nu 21,8 procent medan den är 4,8 procent för inrikesfödda. Det är en utmaning som är dramatisk, och där förväntar vi oss att regeringen agerar.

Alliansregeringen gjorde en hel del olika insatser: instegsjobben, nystartsjobben och jobbskatteavdraget, som uppskattades av bland andra Finanspolitiska rådet därför att det gav incitament till arbete. Vi införde en helt ny arbetsmarknad inom RUT- och ROT-tjänsterna. Där har regeringen backat och insett att vi kommer att behöva dem. Det är bra, men jag tror att vi kommer att behöva utveckla dem ytterligare.

Statsrådet säger att vi måste satsa mer på utbildning och att det är synd att lågutbildade deltar väldigt lite i utbildningarna i dag. Det är möjligt att vi kan få in fler i utbildningsinsatser, men vi måste klara den utmaningen utan att få för stora utgifter. Vi har redan fått öka budgeten med 25–30 miljarder för den invandring som vi hade under hösten. Om vi ska klara av att få servicen och hela välfärden att fungera måste vi få igång arbetsmarknaden även för dem som kommer hit och inte har någon typ av gymnasial utbildning. Vi måste få dem i arbete snabbt.

Jag hoppas och tror att regeringen inser att det behövs en helt ny jobbsektor, och därför föreslår vi introduktionsanställningar. Vi tror att det är ett nytt sätt att minska regelkrånglet och se till att arbetsgivarna snabbt kan anställa till en lägre kostnad, utan att staten ska behöva vara med och finansiera. Vi har inte råd att gå in och finansiera alla tjänster, nystartsjobb, instegsjobb och så vidare.

Släpp regelkrånglet, och låt företagen själva få hitta olika anställningsmöjligheter för dem som kommer!

Anf. 14 Arbetsmarknadsminister YLVA JOHANSSON (S):

Herr talman! Vi jobbar med att ta bort en del av det regelkrångel som infördes av den gamla regeringen.

Désirée Pethrus säger att den gamla regeringen gjorde många saker. Det gjorde den. Man satsade oerhört stort på skattesänkningar, och man lade väldigt många miljarder på att sänka arbetsgivaravgiften för ungdomar. Det var olika åtgärder som man sa skulle lösa arbetslösheten. Problemet var att de inte gjorde det, utan det är nu arbetslösheten sjunker, det är nu jobben växer till, det är nu tillväxten är stark och det är nu utrikesfödda i väldigt stor utsträckning får jobb. Det är den grupp som växer till i sysselsättning allra starkast, och det gäller särskilt utrikesfödda kvinnor.

Det beror naturligtvis inte enbart på regeringens politik utan också på andra delar. Men man ska kanske vara lite försiktig med att slå sig för bröstet över en politik som faktiskt inte löste och hanterade arbetslösheten eller nyanländas etablering på arbetsmarknaden, trots att vi under den gamla regeringens tid hade väldigt många färre att arbeta med.

Herr talman! Jag återkommer igen till att jag välkomnar tonläget från Désirée Pethrus. Jag hoppas och tror att vi kommer att kunna en fortsatt konstruktiv dialog om de ytterligare åtgärder som kommer att behövas – den uppfattningen delar jag – inte minst för de personer som har låg utbildningsnivå med sig och som kanske inte ens har tidigare erfarenhet av yrkesarbete. Där måste det till särskilda lösningar.

Tack för debatten!

Överläggningen var härmed avslutad.

§ 7 Svar på interpellation 2015/16:495 om svängdörrsproblematiken

Anf. 15 Försvarsminister PETER HULTQVIST (S):

Herr talman! Stig Henriksson har frågat mig om jag ser några problem med övergångar mellan offentlig och privat verksamhet i allmänhet och inom den militära sektorn i synnerhet. Stig Henriksson har vidare frågat mig om jag anser att det finns skäl för att införa någon form av karens och om jag kommer att på något sätt verka för lagstiftning eller uppförandekoder i den riktningen.

Jag vill inledningsvis framhålla att det finns många fördelar med övergångar mellan offentlig och privat verksamhet, såväl för den enskilde som för det allmänna. Samtidigt kan det leda till en risk för intressekonflikter av olika slag, till exempel när politiker och tjänstemän inom den offentliga sektorn väljer att efter avslutat uppdrag eller avslutad anställning börja arbeta inom företag eller intresseorganisationer som bedriver verksamhet på de områden där politikern eller tjänstemannen tidigare varit verksam.

Det här gäller inte minst på försvarsområdet. Som regeringen också anfört i inriktningspropositionen bör behovet av och möjligheterna till att införa ett karensystem för personal som lämnar statsförvaltningen till förmån för säkerhets- och försvarsindustrin ses över.

Frågor om behovet av och möjligheterna till att införa karensystem är dock inte begränsade till försvarsområdet. Det rör sig om komplexa principiella och rättsliga frågor som kräver en grundlig behandling.

Regeringen har den 23 mars 2016 beslutat att ge en utredning i uppdrag att se över behovet av förändringar vad gäller förutsättningarna för statsråd och statssekreterare att under en viss tid efter det att de har lämnat sitt uppdrag respektive sin anställning ingå avtal om respektive åta sig vissa typer av anställningar och uppdrag. Om utredningen bedömer att det finns behov av förändringar ska den lämna nödvändiga författningsförslag eller förslag till andra åtgärder. Uppdraget ska redovisas senast den 31 december 2016.

Regeringen kommer att återkomma till frågan efter det att utredningen har redovisat sina resultat.

Anf. 16 STIG HENRIKSSON (V):

Herr talman! Tack för svaret! Jag tycker att det är bra och nyanserat på flera punkter, dock kanske med någon brist som jag återkommer till.

Jag har ställt denna interpellation med anledning av det man brukar kalla svängdörrsproblematik, direkt föranlett av att den före ÖB:n Sverker Göransson började arbeta för försvarskoncernen Saab den 1 april. Det blev klart bara några månader efter det att han den 30 september avslutade och muckade från sin långa karriär inom Försvarsmakten. Under hans tid som ÖB har Försvarsmakten förstås haft flera stora materielprojekt där Saab stått som utvecklare och tillverkare, i tätt samarbete.

Under många år har detta diskuterats och även uppmärksammats i en ESO-rapport utan att några åtgärder har vidtagits i Sverige. Som sagt har flertalet OECD-länder däremot genom lagstiftning eller uppförandekoder infört restriktioner på detta område.

Som jag påpekade i interpellationen är olika sektorer drabbade i varierande grad. Jag har sett det som särskilt viktigt att börja just med försvarsområdet. Som jag ser det finns tre skäl till detta.

Det första är att mycket av naturliga skäl är omgärdat av sekretess i denna sektor.

Det andra skälet handlar om det som Dwight D. Eisenhower lanserade: det militärindustriella komplexet. Det finns så många kopplingar mellan industri, militär, stat, gemensamma projekt och så vidare att gränsdragningen inte är lika tydlig som inom många andra verksamheter.

Det tredje är väl bekant, nämligen att oerhört många vapenaffärer så småningom blir föremål för utredningar och ibland domar om mutor och bestickning. Det motköpssystem som finns är en företeelse som ofta leder till en del tvivelaktiga affärer där staten ofta är en aktör i både marknadsföring och avtalsskrivande och är inblandad på många olika sätt. Detta gör det särskilt viktigt här.

Nu har försvarsministern i sitt svar påpekat att regeringen påpassligt nog den 23 mars har beslutat tillsätta en utredning för att se över behovet av förändringar på det här området. Min väl kända blygsamhet gör att jag naturligtvis inte antar att det har något samband med interpellationen. Men man frestas ändå att citera det som tidigare kollegor, riksdagsledamöter, redan 1686 kunde läsa på en del milstenar när de var på väg till en riksdag vars makt alltmer hade kringskurits av enväldet. Det lär ha stått:

”Vad göras skall är allaredan gjort.
I herredagsmän, reser icke så fort!”

Problemet med utredningen är att ÖB:s snabba byte av sida inte träffas av utredningen, liksom att en del uppmärksammade tuvhopp fram och tillbaka mellan offentlig sektor och privat inte tas upp i utredningen.

De frågor som jag fortfarande har till ministern är: Ser Peter Hultqvist inga som helst problem till exempel med ÖB:s snabba karriärbyte? Varför är det inte ett bredare anslag i utredningen?

Anf. 17 Försvarsminister PETER HULTQVIST (S):

Herr talman! Jag tänker inte göra några kommentarer kring enskilda personer, hur de har hanterat sin situation och vilka uppdrag de har.

Detta har diskuterats både i Försvarsberedningen och i samband med inriktningsbeslutet för Försvarsmakten förra året. Jag har också i en tidigare interpellationsdebatt sagt att jag inom departementet har initierat en översyn när det gäller de här frågorna. I interpellationsdebatten sa jag också att det kan tänkas att man måste angripa just den här frågan i ett bredare perspektiv, och det är det regeringen slutligen har bestämt sig för.

Utredningen omfattar inledningsvis statsråd och statssekreterare. Vi får väl se vad utredningsresultatet blir. Det är viktigt att det blir bra, med hållbara regelverk som också står sig i konfrontationen med verkligheten. Det handlar ju inte om att vi i förlängningen ska förbjuda den här typen av möjligheter att efter ett uppdrag som statsråd, statssekreterare eller chef inom den statliga förvaltningen kunna jobba inom den privata sektorn, för då rubbar vi den grundlagsenliga rätten till yrkesfrihet. Det är inte det som allt detta syftar till, utan det syftar till någon sorts rimlighet och balans.

Eftersom detta har ett bredare anslag och en bredare effekt har vi från regeringens sida valt att gå fram på ett brett fält. När utredningen presenterar sitt resultat får vi väl återkomma när det gäller konkreta åtgärder.

Jag menar att den debatt som har rört sig kring Försvarsberedningen och inriktningsbeslutet och inom försvarssektorn har varit en del i den

samlade påverkan för att vi har kommit till detta beslut. Jag kan notera att regeringen har fattat det här beslutet och är beredd att titta på frågorna, vilket den förra regeringen inte gjorde.

Det är klart att det finns många saker som man kan fundera på när det gäller de här bitarna. Även om det finns en tystnadsplikt utesluter den inte behov av ytterligare reglering. Det finns sådant som otillbörlig påverkan, om man har löfte om en anställning. Det finns informationer, kontakter och saker kring den här typen av bakgrunder som skulle kunna utnyttjas i ett negativt syfte, om man väljer att tänka de tankarna.

I inriktningspropositionen har vi sagt att det nära samarbetet mellan industri och stat kan var skäl för att överväga särskild reglering. Karenstid kan där vara ett sätt.

Som jag sagt tidigare får vi avvakta utredningen innan vi drar slutsatser. Det vi nu gör omfattar statsråd och statssekreterare. I ett senare skede får man se om man ska gå vidare.

Anf. 18 STIG HENRIKSSON (V):

Herr talman! Självklart behöver vi inte diskutera enskilda personer. Men den person som jag refererar till var chef för en myndighet. Och när man ändå gör en utredning, varför begränsa den till statssekreterare och statsråd? Det är det ena problemet.

Så till det andra problemet. Försvarsministern säger att man ska utreda behovet av förändringar. Men hur mycket behöver man egentligen utreda behovet av förändringar? Visst finns det en hel del svåra avvägningar att göra – jag håller med statsrådet om det. Principen att kunna söka varje anställning som är ledigförklarad är en viktig princip att upprätthålla. Men de flesta andra länder klarar av detta, så varför inte Sverige?

1. Europarådets organs organ för korruptionsövervakning, Greco, har rekommenderat Sverige att införa regler för att undvika intressekonflikter i situationer där offentligt anställda övergår till privat sektor.
2. Riksdagen har vid flera tillfällen påpekat att det finns anledning för regeringen att pröva möjligheten att vidta lämpliga åtgärder vid övergångar, till exempel i form av en tidskarantän.
3. Jag har redan tidigare hänvisat till ESO-rapporten i det här ämnet. Det finns flera förslag. Fristående prövningsnämnd för statsråd nämner ESO. Vidare tar man upp förtydliganden om att myndigheten uppmärksammar problemet och tittar på möjligheten att träffa kollektivavtal om karantänsbestämmelser och överenskommer för vissa nyckelpersoner och riktlinjer för anmälningsskyldighet när man söker eller förhandlar om en anställning som kan innebära en intressekonflikt. Man har även i det här sammanhanget diskuterat en rekommendation till lobbyorganisationer att tydligare redovisa vilka kunder och intressen som företräds, vilket Sverige inte har.

Detta är som sagt inget nytt fenomen, utan det har, som försvarsministern själv säger, diskuterats i olika sammanhang, och då måste vi börja utreda behovet av förändringar för en mycket begränsad krets. Men varför då inte utreda bredare – inte om det finns behov av förändringar utan hur förändringarna bör se ut och dessutom för en bredare krets?

Anf. 19 Försvarsminister PETER HULTQVIST (S):

Herr talman! Vi har nu suttit i regeringsställning i ungefär ett och ett halvt år, och vi tillsatte den här utredningen i mars i år. Det känns lite grann som om Henriksson närmast anklagar oss för någon sorts senfärdighet. Jag kan bara konstatera att det var en annan regering som satt i åtta år, och det är väl där man får koncentrera den typen av debatt och känslor.

Vi har nu valt att gå vidare när det gäller statsråd och statssekreterare. Jag utesluter inte att man kan gå vidare och utvidga detta till även andra typer av befattningshavare.

Stig Henriksson säger att de flesta andra länder har klarat av detta. Jag har inte överblick över alla länder som han säger har klarat av detta. Men jag kan konstatera att vi griper oss an frågan inte utifrån att vi inte ska göra något utan utifrån att det finns ett behov av att "säkerställa att intressekonflikter inte uppstår och att förtroendet för statsförvaltningen inte skadas när statsråd och statssekreterare efter avslutat uppdrag respektive avslutad anställning åtar sig andra anställningar eller uppdrag".

Det är alltså distinkt formulerat: "säkerställa att intressekonflikter inte uppstår". Det är liksom ingen allmän terapeutisk övning, som vi gör i syfte att bara visa upp att vi ska ha en utredning för utredningens egen skull, utan det finns ett syfte bakom. Det kan vara bra att börja från vad vi kan kalla den högsta toppen och se vilken typ av regelverk vi får fram där, för att sedan överväga – jag ska inte gå några händelser i förväg – om man i nästa steg ska gå vidare.

Jag ser att det finns många saker som det kan finnas anledning att balansera. Men det gäller också att göra sakerna på ett grundligt, genomförbart och realistiskt sätt och inte hasta iväg, så att man, när man väl skrider till verket, får göra om vissa delar av det man har satt i sjön eller konstatera att man har skapat ett system inte riktigt tål konfrontationen med verkligheten.

Det är sådana aspekter som gör att vi väljer att gå fram på det här sättet. Jag tror inte att vi har olika meningar i grunden men kanske om takten, tillvägagångssättet och metodiken. Men vi tar oss i alla fall an den här frågan seriöst och med allvar och återkommer med mer konkreta uppfattningar när utredningen har genomförts.

Anf. 20 STIG HENRIKSSON (V):

Herr talman! För att det inte ska bli något missförstånd ska jag säga att jag inte tycker att det tar alltför lång tid om en regering som har tillträtt efter valet 2014 nu tar initiativ i frågan. Det är inget problem med det, däremot när initiativet består i att man ska se över behovet av förändringar. Vid det här laget tycker jag att det borde vara ganska klarlagt att det finns behov av förändringar. Man borde formulera detta på ett helt annat sätt. Det finns ändå inget rimligt gott skäl till att först göra en utredning av statsråd och statssekreterare och sedan kanske gå vidare med till exempel myndighetschefer. Det innebär nästan att man dubbelarbetar.

Jag är dock glad över att försvarsministern kan tänka sig att överväga att gå vidare. Men, som sagt, det känns som om man kunde ha tagit ett litet större och distinktare grepp om frågan efter alla de diskussioner som har varit och alla rekommendationer som ändå har lämnats från olika håll under en rad år. Det har diskuterats, riksdagen har initierat, det har varit i Försvarsberedningen och så vidare. Ändå ska vi nu utreda behovet av att

göra förändringar för den mycket lilla skara som består av statsråd och statssekreterare.

Avslutningsvis kan jag göra en travesti på det som jag inledde med här och säga: I herredagsmän, ni reser icke så fort. Det som bör göras borde redan vara gjort.

Anf. 21 Försvarsminister PETER HULTQVIST (S):

Herr talman! Det är klart att vi kan försöka skämta till det. Det är mycket som skulle behöva vara både ogjort och gjort för länge sedan i vårt samhälle. Jag skulle kunna räkna upp hur många punkter som helst, och det skulle säkert Stig Henriksson också kunna göra. Tyvärr är realiteten sådan att man står och stampar där man är. Man måste börja från den positionen. Och nu börjar vi från en position där det återstår en del att göra.

Utöver det som jag tidigare läste upp ur direktivet om att det är viktigt att säkerställa att intressekonflikter inte uppstår och att förtroendet för statsförvaltningen inte skadas och så vidare, vill jag läsa upp vad som står i nästa mening. Där står det: Regeringen har även tidigare uppmärksammat att det finns skäl att se över behovet av och möjligheterna till att införa ett karensystem för personal som lämnar statsförvaltningen till förmån för säkerhets- och försvarsindustrin. Detta står också i direktivet för denna utredning.

Just det som Stig Henriksson menar är en brist markeras här och öppnar för att man tittar på framtida regler också på denna punkt. Men jag föregriper, som sagt, ingen utredning. Detta får nu ha sin gång, och sedan får vi återkomma när utredningsresultatet är klart. Därefter får vi ta de mått och steg som är nödvändiga.

Överläggningen var härmed avslutad.

§ 8 Svar på interpellation 2015/16:441 om frivilligpolis

Anf. 22 Statsrådet ANDERS YGEMAN (S):

Herr talman! Roger Haddad har frågat mig vad jag menar med mina uttalanden om frivilligpolis, när jag avser att införa dessa och vilka befogenheter de då ska ha. Roger Haddad har också frågat mig om jag ser några risker med att införa en treårig polisutbildning med tanke på polisens akuta kompetensförsörjningsproblem. Han har vidare frågat mig om jag och regeringen planerar att lösa personalbristen inom polisen med volontärer och frivilligpolis.

Polisen använder sig redan i dag av frivilliga, så kallade volontärer. Det är personer som på sin fritid hjälper polisen, bland annat i det lokala brottsförebyggande arbetet och i arbetet med att stödja brottsoffer. Volontärerna är inte anställda av polisen och har inga andra befogenheter än övriga medborgare. Rätt använda kan exempelvis ordningsvakter, väktare och volontärer vara ett bra komplement till polisverksamheten. Det är med den utgångspunkten inte aktuellt att nu snabbt bilda "frivilligpolis" och att ge dem polisiära befogenheter.

Svensk polis har under det senaste året visat att myndigheten har flexibiliteten och förmågan att lösa många och besvärliga uppgifter under svåra förhållanden. Ombildningen av polisen till en myndighet är en viktig förklaring till att Polismyndigheten har kunnat kraftsamla för att hantera höstens flyktingströmmar. Det står dock klart att framför allt flyktingsituationen tvingat Polismyndigheten till hårda prioriteringar i verksamheten. Det är därför rimligt att se över om det behövs långsiktiga resursförstärkningar. I det budgetunderlag som Polismyndigheten nyligen har lämnat till regeringen har myndigheten specificerat sina resursbehov. Regeringen kommer i vanlig ordning att bereda detta inom ramen för arbetet med nästa års budgetförslag.

Polisutbildningsutredningen har i uppdrag att föreslå hur polisutbildningen kan omformas till en högskoleutbildning och ska redovisa sitt uppdrag senast den 1 juni 2016. En förlängning av den nuvarande polisutbildningen skulle naturligtvis innebära krav på större framförhållning i utbildning och rekrytering. Jag är dock övertygad om att detta ska kunna hanteras av Polismyndigheten.

Anf. 23 ROGER HADDAD (L):

Herr talman! Jag tackar statsrådet Ygeman för interpellationssvaret. Jag blev lite orolig i går. Även om det inte står någonting om det i riksdagsordningen brukar vi få interpellationssvaren dagtid. Men när klockan hade passerat 16.00 i går hade jag fortfarande inte fått något interpellationssvar. Men det kom ungefär 18.15.

Detta indikerar att regeringen kanske har haft lite svårt att formulera sig och återkoppla till oss efter statsrådets svar på Liberalernas interpellation.

En anledning till att jag har ställt denna interpellation är att Liberalerna är mycket bekymrade över situationen inom rättsväsendet i Sverige, där den absoluta merparten av de anställda i rättsväsendet jobbar inom svensk polis. Den absolut största budgetposten av de drygt 30-40 miljarderna går till svensk polis. Och ingen kan ha missat denna debatt och den situation som svensk polis befinner sig i.

Några polischefer väljer att använda ordet akut. Jag använder inte det ordet, utan jag brukar använda begreppet att polisen befinner sig i en väldigt pressad situation. Det tycker jag är ett bekymmer och oroande i sig.

Det viktigaste som vi från Liberalerna har fört fram tidigt är att man ska försöka behålla de poliser som finns i myndigheten, mildra avhoppet och locka tillbaka dem som har gått till andra myndigheter, men också att inventera inte minst de pensionärer som kanske gick alldeles för tidigt i pension men som behövs och som har kompetens.

Vi ser i andra sammanhang att flyktingsituationen faktiskt har lett till att man inom vuxenutbildningen, inom förskolan och inom skolan har klarat sina verksamheter med hjälp av att man har lockat tillbaka duktiga pensionerade medarbetare.

Jag har även ställt denna interpellation mot bakgrund av att polisen lämnade en rapport om utsatta områden – 53 utsatta områden och 14–15 särskilt utsatta områden. I det svar som vi tidigare har fått om hur man ska hantera detta med synliga och lokala poliser har fokus i regeringens svar varit de särskilt utsatta områdena och inte de utsatta områdena. Men risken

finns att vi får se ökad kriminalitet och ökad narkotikaförsäljning i de utsatta områdena, vilket i sin tur kan bidra till att de blir särskilt utsatta. Detta måste vi förhindra.

Ytterligare en anledning till att jag har ställt denna interpellation är ett uttalande från statsrådet, som inte bara jag utan flera ledarskribenter har uppmärksammat, i en stor intervju i tidningen Dagens Samhälle. Det är en mycket fin bild på statsrådet där. Där sägs det att frivilligpoliser kan öka tryggheten.

I svaret från statsrådet säger han att så kallade volontärer redan finns. Men jag har varit med i diskussionerna om dessa frågor så pass länge att jag vet att det är en skillnad i fråga om polisvolontärer och uttalandet i Dagens Samhälle där statsrådet sägs ha inspirerats av Nederländerna där man ska ha frivilliga deltidsanställda, och utbildningen av dem ska ske på låg fart.

Då är frågan: När kommer dessa frivilligpoliser? Hur ska urvalskriterierna se ut, och vilka befogenheter ska de ha?

Anf. 24 Statsrådet ANDERS YGEMAN (S):

Herr talman! De tre sista frågorna som Roger Haddad ställer är svåra att besvara med tanke på, vilket också framgår av artikeln, att regeringen inte har några planer på att införa frivilligpoliser.

Vad vi däremot har sagt är att vi inte tänker återinföra beredskapspolisen men att vi är beredda att titta på andra typer av mellanformer mellan de högutbildade och duktiga poliser som vi har i Sverige och exempelvis volontärer.

Då kan man hämta inspiration i England, Holland eller andra länder, men detta är mer av en förutsättningslös diskussion om framtiden. Hur kan vi komplettera polisen i framtiden? Grunden måste alltid vara en välbe-
mannad, högutbildad, avlönad polisiär kår. Det är därför vi vill gå vidare med att göra polisutbildningen till högskoleutbildning, och det är därför vi satsar mer pengar på polisen än någonsin. Det är också därför vi har fler poliser än under någon borgerlig regering.

Anf. 25 ROGER HADDAD (L):

Herr talman! Lika bråttom som statsrådet hade att ta sig hit till kam-
maren för att besvara min interpellation, lika bråttom har han att avsluta sina inlägg och gå och sätta sig för att smaka det goda kaffet vi har. Det indikerar att regeringen inte har några klara och tydliga besked.

Det står ändå i tidningen Dagens Samhälle – och jag har också fått ut-
drag från andra ledarskribenter, och de har alla tydligt tolkat det så – att Anders Ygeman, inrikesminister, förbereder och uttalar att vi kan behöva frivilligpoliser. Men i det skriftliga interpellationssvaret till Roger Haddad och Liberalerna står det att polisen redan använder sig av frivilliga så kal-
lade volontärer. Det är dock inte samma sak.

Polisvolontärer är verkligen volontärer; de är inte anställda. De kan nattvandra, och de kan sprida information från polisen eller Brottsförebyg-
gande rådet. De kan vara stödpersoner för brottsoffer per telefon. Just den här meningen i interpellationssvaret är tagen från polisens hemsida: "Vo-
lontärerna är inte anställda av polisen och har inga andra befogenheter än övriga medborgare." Men hade tjänstemännen på departementet fortsatt och tagit med nästa mening, som inte är med i svaret men som jag har med

mig från hemsidan, hade det stått att volontärerna inte får agera eller ingripa om ett brott begås. De kan rapportera.

Det är inte heller volontärerna min interpellation handlar om. Dem har vi följt i Stockholm sedan 2005, och Alliansen gjorde en lite bredare ansats i frågan ungefär 2009–2012. Det finns studier från Örebro universitet, en forskarrapport som kom förra året, som visar att det är en bra verksamhet men att det är otydligt vad man kan ge dem för uppdrag. Det är otydligt vilka befogenheter de har. De bidrar inte till ökad trygghetskänsla om man jämför med en uniformerad, utbildad polis. De kan bidra lite grann, men det kan absolut inte jämföras med riktig, uniformerad och dessutom fotpatrullerande polis. Det visar i alla fall den här lilla rapporten. Det visar att det lokala brottsförebyggande arbetet är mycket viktigt.

Detta handlar alltså inte om polisvolontärer utan om frivilligpoliser. Statsrådet säger att han vill öppna för en förutsättningslös diskussion. Innebär det att kammaren kan få något slags besked i dag? Är detta ett arbete som är påbörjat på Justitiedepartementet, att ta fram en mellanform av en polisutbildning? Jag har inga problem med något av detta om det blir tydligt vilka befogenheter de har och vilka fackliga synpunkter det finns. Det finns nämligen facklig kritik till och med när det gäller polisvolontärerna och ordningsvakterna, och det vet statsrådet. Ska de uträta polisiära uppgifter? Vilka befogenheter ska de ha? Ska de vara avlönade eller inte?

Jag tycker att man ska vara försiktig, för polisverksamheten och det brottsförebyggande arbetet – inte minst i de områden som är särskilt utsatta – måste kunna känna att det är staten, samhället och polisen, inte de Vit makt-rörelser och medborgargarden vi nu ser i Västra Götaland, Södermanland och Dalarna. Det är mycket oroande, och det är i ljuset av det jag tycker att det måste finnas en tydlighet från regeringens sida i dessa frågor.

Anf. 26 Statsrådet ANDERS YGEMAN (S):

Herr talman! Jag tycker förvisso att jag var tydlig i mitt förra inlägg, men jag ska försöka vara ännu tydligare till fromma för Liberalerna och Roger Haddad: Basen i en rättsstat är väl utbildade, kompetenta och avlönade poliser. Det måste vara grunden. Det huvuduppdraget går inte att lämna över till någon annan. Det görs inget arbete på Justitiedepartementet för att införa frivilligpoliser. Däremot för vi en dialog vid de lite mer extrema händelser som har inträffat under det senaste året.

Vi hade förut en beredskapspolis, som den borgerliga regeringen avskaffade. Skälet till att den borgerliga regeringen gjorde det var att den inte användes. Finns det mellanformer mellan den vanliga medborgaren och polisen som andra länder har, som är intressanta och som vi skulle kunna dra lärdom av i Sverige – till exempel England och Holland har tagits upp i diskussionen – är jag beredd att föra den diskussionen med Roger Haddad och andra. Hur ser den bästa formen ut? Vad har vi mest nytta av? Jag för naturligtvis gärna den diskussionen även med polisfacket, som oftast är en konstruktiv part i att utveckla svensk polis.

I Holland har man gjort så att poliserna är fullt utbildade men på låg fart, vilket gör att de alla har polismans befogenhet men har ett annat jobb vid sidan om. Det liknar på det sättet lite de deltidbrandmän vi har i Sverige. Det är intressant att titta på, men vi tittar även gärna på England och på andra förslag.

Prot. 2015/16:89
8 april

Svar på
interpellationer

Det är dock – och här vill jag återigen vara tydlig – den välutbildade och avlönade poliskåren som måste utgöra grunden. Därför är det glädjande att regeringen har tagit initiativ till att polisutbildningen ska bli bättre och få riktig högskolestatus, vilket stärker polisers attraktivitet på den övriga arbetsmarknaden. Därför är det glädjande att vi i dag har fler poliser än under någon borgerlig regering och att vi i dag satsar mer resurser på polisen än vi någonsin har gjort tidigare. Det är en bra grund för att sedan diskutera andra former av polisiära eller delpolisiära verksamheter.

Anf. 27 ROGER HADDAD (L):

Herr talman! Det är klart att det blir otydligt när Anders Ygeman i Dagens Samhälle, Norrlands-Kuriren och Smålandsposten säger att vi ska ha frivilligpoliser. De skriver om uttalandet om frivilligpoliser. I det skriftliga svaret på interpellationen påstår han nämligen att det är polisvolontärer han menar. Men nu hör jag ju här att det inte är polisvolontärer han talar om, utan han talar om en mellanform. Skriv då det i det skriftliga svaret! Vad är problemet?

Ja, vi ökade anslagen, och vi ökade antalet poliser. Det står också i artikeln i Dagens Samhälle, på tredje sidan. Men det finns även en kritik av att ökningen av antalet poliser inte har lett till fler uppklarade brott. Det är en kvalitetsbrist vi ska angripa. I det skriftliga svaret jag har fått finns det också en indikation på att det behövs resursförstärkning och att vi behöver fler poliser. Det är någonting Liberalerna instämmer i. Men i Dagens Samhälle från den 25 februari står det: "Fler poliser löser inte problemet." Vad jag har förstått har Regeringskansliet och Justitiedepartementet inte inkommit med några rättelser till Dagens Samhälle.

Vad är det som gäller? Behöver vi fler poliser eller inte? Blir det en ny mellanform eller inte?

Anf. 28 Statsrådet ANDERS YGEMAN (S):

Herr talman! Roger Haddad får nog om han ska ägna sig åt den här typen av debatter göra sig besväret att läsa mer än en mening i taget. Det är ändå, som Roger Haddad ger uttryck för, tre sidor där jag resonerar kring olika former av utveckling för svensk polis. Jag skulle vilja säga att det framgår rätt tydligt för den som läser Dagens Samhälle vilken typ av diskussion jag har fört och att det inte går att ersätta riktiga, utbildade poliser med frivilligpoliser.

Det senare citatet Roger Haddad läser upp handlar om att det inte räcker att bara tillföra fler poliser om man inte tar tag i de grundläggande problemen i polisorganisationen. Vi måste föra bort onödiga arbetsuppgifter från polisen, och vi måste ha verktyg som gör att polisen kan jobba bättre och smartare. Vi måste öka uppklaringsprocenten av brott. Det går inte att bara hålla på fler poliser. Alliansen tillförde fler poliser under sin tid vid makten, och det tycker jag var bra. Det var ett beslut vi stöttade.

Men samtidigt föll uppklaringsprocenten, och då måste vi dra slutsatsen att vi också måste göra andra saker. Det är bra att tillföra mer resurser, men vi måste också titta på andra delar av polisorganisationen för att förbättra människors trygghet och öka förtroendet för rättssamhället.

Överläggningen var härmed avslutad.

Anf. 29 Statsrådet PER BOLUND (MP):

Herr talman! Rasmus Ling och Leif Jakobsson har frågat mig vad jag avser att göra för att säkerställa att arbetstagare på den danska sidan inte ska ha sämre villkor för att beviljas bolån än arbetstagare på den svenska sidan.

Från ett konsumentperspektiv är det viktigt att arbetstagare har möjlighet att söka bolån hos banker och andra institut som beviljar bolån. Det är däremot upp till instituten att utifrån gällande regler göra en korrekt kreditbedömning enligt de bedömningskriterier och den kreditrisk som institutet har fastställt. Att exakt reglera hur institutens kreditbedömning ska ske är varken rimligt eller rätt väg att gå.

Innan jag redogör för de åtgärder som regeringen vidtar vill jag betona att flera av de åtgärder i form av gräns- och id-kontroller som vidtagits i Öresundsregionen med anledning av flyktingsituationen är av tillfällig natur, även om de kan förlängas.

När det gäller konsumentperspektivet, som jag inledningsvis berörde, bedriver regeringen arbete på flera områden i syfte att bland annat öka valmöjligheten för kunderna.

I svensk rätt gäller redan att kreditgivare från andra länder kan få tillgång till uppgifter ur kreditupplysningsföretagens databaser i Sverige.

Enligt det så kallade bolånedirektivet, som nu genomförs i Europa, ska även svenska kreditgivare som lämnar bostadskrediter få motsvarande tillgång till utländska databaser. Bolånedirektivet innehåller dessutom särskilda bestämmelser om bostadskrediter i utländsk valuta. Det innebär bland annat att kreditgivare ska erbjuda konsumenter som tar lån i utländsk valuta ett skydd mot de valutakursrisker som de utsätts för och särskilda varningar om sådana risker. Konsumentskyddet på området förbättras alltså nu.

Den 10 december 2015 offentliggjorde vidare Europeiska kommissionen en grönbok om finansiella tjänster till privatpersoner och mindre företag. Grönboken eftersträvar att identifiera och riva barriärer i syfte att skapa en välfungerande inre marknad för finansiella tjänster och produkter till privatpersoner och mindre företag.

Målet är att det ska bli enklare för företag och kunder att verka gränsöverskridande, vilket ska leda till ökade valmöjligheter, bättre konkurrens, fler jobb och ökad tillväxt.

Kommissionen är särskilt intresserad av vilka möjligheter digitaliseringen kan bidra med för att underlätta gränsöverskridande handel.

Regeringen har välkomnat kommissionens grönbok och kommunicerat att regeringen ställer sig positiv till initiativ som har till syfte att främja den gränsöverskridande handeln, öka konkurrensen, stärka den inre marknaden och öka valmöjligheten för kunderna.

Inom ramen för arbetet med grönboken överväger den svenska regeringen bland annat behovet och nyttan av mer tillgängliga system för person- och kreditinformation.

Kommissionen har för avsikt att presentera konkreta förslag under sommaren 2016 men kommer under våren att diskutera konsultationssvaren och de prioriterade områdena.

*Svar på
interpellationer*

Sverige är därför i allra högsta grad involverat i arbetet med att identifiera och riva barriärer i syfte att skapa en välfungerade inre marknad för finansiella tjänster och produkter till bland annat privatpersoner.

Talmannen meddelade att Leif Jakobsson, som framställt en av interpellationerna, var förhindrad att delta i överläggningen.

Anf. 30 RASMUS LING (MP):

Herr talman! Det är glädjande att regeringen ser positivt på gränsöverskridande handel, pendling, tjänster och valmöjligheter. Det är också bra och viktigt att man ser potentialen i digitaliseringen, inte minst ur perspektivet med gränsöverskridande arbetsmarknad.

Det är också bra att stärka möjligheterna att bo och jobba i olika länder. Det är många som bor på den svenska sidan av Öresund och har ett jobb i Danmark.

För en tid sedan kunde vi läsa i Sydsvenskan att den statliga banken SBAB inte längre beviljar lån till kunder som jobbar i Danmark. Det var oroande att läsa detta. Det drabbar enskilda på ett avgörande sätt. Att kunna få lån till sin bostad är ju fundamentalt. Det sänder också negativa och tråkiga signaler till dem som inte jobbar på den danska sidan men som skulle kunna tänka sig att göra det. Därför är det en viktig fråga att ta itu med.

Att EU vidtar de åtgärder som statsrådet redogör för är välkommet. Det är bra att regeringen har välkomnat den grönbok som kommissionen lanserade i december. Jag förväntar mig därför att regeringen noga bevakar utvecklingen.

Herr talman! Danmark har ett delvis annorlunda system på arbetsmarknaden. Man har en flexicuritymodell som kombinerar större flexibilitet med större trygghet.

Det finns för- och nackdelar med ett sådant system. Nackdelen är att det är lättare att säga upp någon eller att sägas upp. Fördelen är att trygghetssystemet är mer generöst. Till skillnad från i Sverige kan man få a-kassa efter en kortare period även om man själv väljer att säga upp sig. Detta har inneburit att Danmark har haft lättare att få in unga och nyanlända på arbetsmarknaden. Dock har Danmark haft större problem att återhämta sig efter finanskrisen.

Oavsett hur arbetsmarknadssystemen ser ut är det inte bra att man missgynnas genom att riskera att inte få låna till en bostad.

Jag tackar för svaret och skickar med att regeringen ska följa upp EU:s grönbok noga för att underlätta för finansiella tjänster över landsgränserna. Regeringen ska också på olika områden underlätta för handel, resande och arbete med våra grannländer, oavsett om det gäller möjligheten att köpa hus eller lägenhet, resa smidigt och fritt, driva företag, studera eller annat.

Vi har en Nordenminister, men det innebär inte att det inte finns ett perspektiv på sådana här frågor hos samtliga eller åtminstone de allra flesta statsråd.

Anf. 31 RIKARD LARSSON (S):

Herr talman! Gränshinder är en prioriterad fråga för regeringen. Det finns ett aktivt arbete i form av ett gränshinderråd där man tillsammans med de andra nordiska länderna betar av hinder efter hinder och tittar på

vad som behöver göras konkret för att få en smidig pendling på avstånd som faktiskt är som att pendla från Uppsala till Stockholm.

Det handlar inte om människor som veckopendlar eller som någon gång emellanåt jobbar i ett annat land, utan det är en daglig pendling och ett liv där man ska få ihop att hämta och lämna sina barn, betala sina räkningar och ha kontakt med sin bank – ett helt vanligt vardagsliv.

Det är därför glädjande att regeringen prioriterar att beta av gränshindren. Men en prioritering som också måste vara tydlig är att se till att nya gränshinder inte uppstår. Vi har genom åren sett att i takt med att vi betar av gränshinder tillkommer det nya gränshinder.

Nu finns ett strukturerat arbete på Regeringskansliet för att se till att nya gränshinder inte uppstår. Det är väldigt bra, och det vill jag särskilt tacka regeringen och ministern för.

När det gäller att få ihop vardagslivet gör sådana här åtgärder från enskilda aktörer det ännu lite svårare att gränspendla. Det gör att vi i förlängningen riskerar att gå miste om den positiva utveckling som vi kan få genom att bygga en gemensam region, till exempel runt Öresund.

Jag ifrågasätter inte ministrarnas beskrivningar i svaret; det är ett bra svar. Vi behöver dock ha en strategi för att hantera de frågor som vi inte kan hantera genom lagstiftning. Vi måste också ha en strategi för hur vi gemensamt med andra aktörer ser till att prioritera de människor som pendlar över gränserna och som på det sättet bidrar till hela landets utveckling.

Det är bra att regeringen prioriterar frågan. Det vore också bra om ministern skickade en tydlig signal om att det agerande vi nu ser försvårar gränspendlingen och att det i sin tur är oroväckande för utvecklingen i våra gränsregioner. Det är bra att vi är både lagstiftande och opinionsbildande.

Anf. 32 Statsrådet PER BOLUND (MP):

Herr talman! Jag vill tacka interpellanten och även Rikard Larsson för en viktig debatt. Det är utmärkt att de här frågorna lyfts fram i riksdagen. Jag vill framför allt tacka för engagemanget för Öresundsregionen och integrationen i Norden.

Det är väldigt tydligt från regeringens sida att vi vill utveckla samarbetet ytterligare i Norden. Vi tycker att det goda samarbete som funnits sedan lång tid tillbaka är väldigt värdefullt. Vi vill fortsätta att fördjupa samarbetet och se till att det fungerar allt smidigare.

Nu har vi hamnat i en situation som tyvärr har lett till att vi har tvingats fatta beslut om id-kontroller och gränskontroller. Regeringen inser att det tyvärr också får effekter på pendlingsförhållanden i till exempel Öresundsregionen. Där vill jag betona att det handlar om en tillfällig lagstiftning. Vi hoppas att det ska gå att lösa den frågan inom kort.

Vi behöver självklart skapa möjligheter även på andra sätt. Det handlar om att människor ska kunna bo i det ena landet och arbeta och verka i det andra landet och även ha en fungerande ekonomi. Där kan man konstatera att det bara är vissa banker som vidtagit dessa åtgärder.

När jag har studerat argumentationen bakom är det just för att det är en distansbank. Den har helt enkelt inte kontor på plats och kan därför inte möta kunderna direkt utan är beroende av att få information via till exem-

pel Upplysningscentralen eller andra kanaler. Däremot kan man som bankkund i till exempel Öresundsregionen välja vilken bank man går till. Man har då möjlighet att välja att gå till flera banker för att kunna få ett lån.

Vi försöker från regeringens sida att hela tiden verka för att skapa så goda villkor som möjligt för gränsöverskridande affärsverksamhet och även tjänsteverksamhet. Där ingår arbetet med bolånedirektivet. Det ska bli möjligt att få information om ekonomiska villkor i andra länder så att man kan känna en trygghet med att kunna ge lån.

Det gäller att fortsätta det arbetet. Det är ett arbete som inte kommer att kunna göras på en kort tid. Man behöver vidta många och omfattande åtgärder för att ta ned en del gränshinder som tyvärr finns i dag. I grönbocken som nu kommer från kommissionen konstateras att gränsöverskridande finansiella tjänster är väldigt ovanliga i Europa. Det handlar om bara några procent av de ekonomiska affärer som sker med en kund i ett land och en bank i ett annat land.

Här tror jag att det finns stora möjligheter att utveckla det vidare. Kommissionen har nu inlett ett arbete med att ta in förslag på vilka åtgärder som skulle kunna behövas. Där har Sverige varit aktivt. Vi kommer att fortsätta att arbeta med att fördjupa och förbättra möjligheten till ekonomisk integration. Det handlar om att kunna få goda livsvillkor även om man har sin bostad i ett land men är verksam i ett annat land.

Vi kommer självklart också att fortsätta att bevaka utvecklingen och vara djupt involverade i den process som fortgår för att just kunna lyfta in svenska perspektiv. Det gäller till exempel de omständigheter som nu råder i Öresundsregionen.

Anf. 33 RASMUS LING (MP):

Herr talman! Det är glädjande att regeringen i sitt svar slår fast att gräns- och id-kontrollerna är av tillfällig natur och att man hoppas att man inom kort ska kunna ta bort dessa. Det är viktigt att också i denna kammare påtala de nackdelar som gräns- och id-kontrollerna har fört med sig för Öresundsregionen.

Det är kostnader för människor i form av tid, irritation, osäkerhet och krångel. I och med att det tar så mycket längre tid uppstår osäkerhet om människor ska hinna hämta barn i förskolan eller hinna till familjen eller fritidsaktiviteter. Det uppstår också kostnader för företag och kostnader för transportörerna. Det enklaste vore om man kunde ta bort det gränshinder som finns just nu. Jag hoppas att man kommer att kunna återkomma också i den frågan.

Herr talman! I dag presenterade Sydsvenska Industri- och Handelskammaren en rapport som handlar om hur stora kostnaderna är för de pågående åtgärderna. Man beräknar att det är 3 miljoner kronor om dagen. I Malmö har man räknat med att var tionde person som har varit på väg till jobbet har åkt över till den danska sidan. Andelen har tyvärr sjunkit något de senaste åren. Hur många som gör det påverkas inte bara av hur regelsystemet ser ut, utan även konjunkturen spelar en stor roll.

De som går runt i butiker och besöker restauranger på Kastrup, Copenhagen Airport, kommer sannolikt att mötas av svenskar och inte danskar bland dem som arbetar. Det gäller även för jobb utan krav på längre utbildning. Det finns också många välutbildade som jobbar i Köpenhamn och på andra ställen i Danmark.

Kommuner som har många som jobbar i ett annat land har också lägre arbetslöshet än vad som syns i den officiella statistiken eftersom människor inte registreras på samma sätt i systemen. Det gör att sådana kommuner som till exempel Malmö får sämre skatteinkomster än vad de skulle ha haft än om människor hade arbetat i den egna kommunen. Skatten betalas i Danmark och går in i ett omfördelningssystem enligt ett avtal mellan länderna. Det skatteavtal som finns skrevs under på 90-talet. Det är någonting som borde förhandlas om eftersom det missgynnar Sverige jämfört med Danmark på ett ganska kraftigt sätt.

Herr talman! Vår intention med att lyfta upp frågan om bolånemöjligheter var inte att regeringen exakt ska reglera hur enskilda institut ska göra sin kreditbedömning. Men vi vänder oss mot att människor helt ska avvisas som låntagare för att de har sin anställning i annat land. De ska inte diskrimineras på ett sådant sätt.

Det måste självklart göras ordentliga kreditupplysningar. Men det måste byggas på annat än var någonstans människor jobbar. Om det inte görs ordentliga kreditupplysningar riskerar man andra problem om det skulle ske över hela finansmarknaden.

Anf. 34 RIKARD LARSSON (S):

Herr talman! Det är glädjande att höra ministerns engagemang. Det behövs ett stort engagemang i dessa frågor eftersom det inte är enkla frågor. Det handlar ofta om regler, lagstiftning och överenskommelser mellan flera parter och flera länder. Det är inte enkelt.

Jag delar ministerns och regeringens bedömning av nödvändigheten av id-kontrollerna och gränshinder som finns för arbetspendlarna. Det ger än större anledning att snabbt titta på de övriga gränshinder som finns för arbetspendlarna.

För en gränspendlare handlar det om den sammanvägda bilden. Det är bolånen, dagis, pendlingen, försäkringarna och skattesystemen. Det är en väldigt komplex bild som människor måste ta hänsyn till när de gränspendlar. Ju enklare vi gör det för gränspendlarna att fatta sina beslut, desto bättre är det.

Det handlar till en del om dem som bor på den ena sidan sundet och jobbar på den andra sidan sundet. Men det handlar kanske till en än större del om dem som funderar på att jobba på andra sidan sundet. I en dynamisk region, där de ska kunna pendla på ett enkelt sätt, vill det också till att de inför beslutet att ta ett jobb på andra sidan sundet känner sig trygga inför att det kommer att fungera.

Det är denna typ av beslut, av i detta fall andra aktörer än staten, som gör att det riskerar att tippa över till att man säger: Nej, jag tar inte risken. Det verkar för krångligt.

Det missgynnar utvecklingen i regionen, och det missgynnar också utvecklingen i Sverige.

Anf. 35 Statsrådet PER BOLUND (MP):

Herr talman! Tack för de ytterligare kommentarerna i debatten! Jag tycker att det är glädjande att det finns en stor samsyn när det gäller att detta är viktiga åtgärder och att det är viktigt att vi ser till att den ekonomiska integrationen mellan länderna i Norden, också i Öresundsregionen, ständigt kan förbättras framöver.

Åtgärderna i Öresundsregionen är tillfälliga. Lagen om särskilda åtgärder vid allvarlig fara för den allmänna ordningen eller den inre säkerheten i landet, som trädde i kraft den 21 december 2015, är tidsbegränsad och gäller i tre år från ikraftträdandet, det vill säga till den 21 december 2018.

Lagen ger möjlighet för regeringen att under denna tidsperiod meddela föreskrifter om id-kontroller i upp till sex månader åt gången med en karenstid på två veckor mellan varje gång.

När det gäller den ekonomiska möjligheten till integration tror jag att det finns mycket som vi kan göra. Där pågår också ett arbete. Regeringen har redan lagt ned ett avsevärt arbete för att skapa större möjligheter för finansiella transaktioner och affärer mellan länder och över landsgränser.

Just bolånedirektivet, som nu håller på att införlivas och ska genomföras i Europa, innebär att svenska kreditgivare och banker som ger lån ska kunna få tillgång till utländska databaser när det gäller vilka ekonomiska förehavanden enskilda individer har och hur deras ekonomi ser ut. Det handlar om vilka inkomster och skulder man har, till exempel.

Bolånedirektivet innehåller särskilda bestämmelser om bostadskrediter också i utländsk valuta. Att detta nu regleras på ett ändamålsenligt sätt och att det görs på ett liknande sätt i alla europeiska länder innebär att det kommer att bli lättare framöver att till exempel kunna ha lån i en bank i ett land och ha sitt arbete i ett annat land. Det är någonting som jag välkomnar, för jag är en stor vän av ökat internationellt samarbete. Inte minst i Norden ser jag stora möjligheter att fortsätta att öka samverkan. Här tror jag att vi har en viktig del av lösningen som redan håller på att införas och implementeras.

Regeringen och jag är positiva till det arbete som pågår från Europeiska kommissionen med att se över möjligheterna för gränsöverskridande finansiella tjänster. Den grönbok som har kommit är ett utmärkt första steg. Som vi ser det ger detta mycket goda möjligheter till att öka konkurrensen till exempel på den svenska finansmarknaden, där det är ett fåtal aktörer som har en ganska stor dominans på de finansiella marknaderna.

Vi kan nu få in ett ökat antal aktörer som gör att konkurrensen förbättras. Jag tror också att svenska banker, som ligger långt framme när det gäller till exempel digitalisering och att kunna erbjuda tjänster på ett modernt och effektivt sätt, kan vinna marknadsandelar på andra finansiella marknader runt om i Europa.

Detta är ett arbete som regeringen kommer att prioritera. Vi tycker att det är väsentligt att man fortsätter att riva ned gränshinder och skapa möjligheter för människor att till exempel ta lån eller bedriva andra ekonomiska aktiviteter även i andra länder inom Europeiska unionen.

Regeringen kommer att fortsätta med arbetet, och vi kommer att se till att med de medel vi har till hands försöka göra det lättare för ekonomiska aktiviteter så att man till exempel kan bo i Sverige men ha sitt arbete i ett annat land. Man ska även då kunna ha en väl fungerande ekonomi och inte mötas av onödigt krångel.

Anf. 36 RASMUS LING (MP):

Herr talman! Det är positivt med det engagemang som Per Bolund och även regeringen i övrigt har i dessa frågor. De ser den stora potential som finns i Öresundsregionen och i andra landsgränsöverskridande regioner.

Politiken måste ta vara på de möjligheter som finns, även de tekniska framsteg som görs, så att man kan anpassa de politiska systemen efter att det går framåt hela tiden.

Den enskilt största framgången under de senaste månaderna i Öresundsregionen har gällt att flera telefonbolag har tagit bort extraavgifterna för att surfa i det andra landet. Plötsligt kan man använda mobilen på exakt samma sätt som man gör om man går på gatorna i Stockholm eller någon annan stad i Sverige. Det gör att man inte minst kan använda Google Maps för att hitta, för att swisha eller andra saker som vi tar för givna och gör hela tiden. Men om de inte fungerar eller kostar pengar blir de plötsligt någonting svårt eller mer främmande. Därför är det viktigt att politiken hänger med i den utveckling som hela tiden sker så att man kan ta vara på detta.

Det är också bra, herr talman, att regeringen påtalar behovet av fler aktörer på de finansiella marknaderna och att konkurrensen kan stärkas på olika sätt. Bolånedirektivet kan vara en del av det, och grönboken kan vara ett steg för att åstadkomma förbättringar.

Med detta vill jag tacka så mycket för interpellationssvaret.

Anf. 37 Statsrådet PER BOLUND (MP):

Herr talman! Jag vill tacka för en viktig interpellation och för en bra diskussion.

Som jag sa är både jag och regeringen glada över det goda samarbete som finns inom Norden. Vi ser stora möjligheter att fördjupa det ytterligare inför framtiden. Vi vet att Norden i relation till vår folkmängd har en viktig roll att spela internationellt. Om vi samverkar och samarbetar ytterligare och tätare framöver tror jag att vi har ännu större möjligheter att ha en stark röst tillsammans. Men det kräver att vi fortsätter att fördjupa vår samverkan, och det gäller även på det ekonomiska området.

Jag vet att Nordenminister Kristina Persson jobbar varje dag med att försöka förbättra samarbetsvillkoren och skapa ännu större möjligheter att samverka. Men även jag och övriga regeringsmedlemmar och ministrar arbetar varje dag för att försöka fördjupa integrationen och skapa större möjligheter till nordisk samverkan och samverkan inom Europeiska unionen.

Här tror jag att just bolånedirektivet, som nu håller på implementeras i alla europeiska länder, och det fortsatta arbete som kommissionen aviserar genom den grönbok som man har kommit ut med är en tydlig indikation på att detta är ett arbete som kommer att fortsätta. Sverige kommer att vara starkt pådrivande, för vi ser stora möjligheter här. Genom att riva ned barriärer och skapa större möjligheter till ekonomisk aktivitet över gränserna får vi möjligheter till ökad konkurrenskraft för Sverige. Det handlar också om att se till att konkurrensen på den svenska finansmarknaden ständigt förbättras.

När de nya bolånedirektiven, till exempel, träder i kraft och implementeras kommer det att göra att man får tillgång till kreditinformation från andra länder. Därmed hoppas jag att de barriärer som vi har sett nu kommer att kunna försvinna framöver.

Överläggningen var härmed avslutad.

Prot. 2015/16:89
8 april

Svar på
interpellationer

§ 10 Svar på interpellation 2015/16:505 om ny anläggning för skyddscentrum i Umeå

Anf. 38 Statsrådet PER BOLUND (MP):

Herr talman! Edward Riedl har frågat försvarsministern om han ämnar verka för att regeringen ska fatta ett beslut om en inomhusanläggning för Totalförsvarets skyddscentrum i Umeå. Arbetet inom regeringen är så fördelat att det är jag som ska svara på interpellationen.

Det säkerhetspolitiska läget i vårt närområde har försämrats, och mot den bakgrunden har en ny försvarspolitisk inriktning med bred majoritet beslutats av riksdagen. Det enskilt viktigaste under den kommande perioden är att öka den operativa förmågan i krigsförbanden och att säkerställa den samlade förmågan i totalförsvaret.

Det nya omvärldsläget visar tyvärr också på aktualiteten av hoten från massförstörelsevapen, såväl nukleära som biologiska och kemiska. Det första CBRN-kompaniet och Totalförsvarets skyddscentrum i Umeå har en viktig roll i det svenska totalförsvaret. Detta, tillsammans med den verksamhet som Totalförsvarets forskningsinstitut bedriver i Umeå, gör att det redan i dag finns goda förutsättningar för verksamheten.

Vad gäller anläggandet av en inomhusträningsanläggning i Umeå pågår beredningen av detta ärende. När Försvarsmakten eller en annan myndighet har behov av förändringar i sina lokaler eller nya lokaler vänder de sig till sin befintliga hyresvärd eller till den öppna lokalmarknaden för att få till stånd förändringen.

I detta fall har Försvarsmakten vänt sig till Fortifikationsverket, som är deras hyresvärd i det aktuella området. Fortifikationsverket tar sedan, i samråd med Försvarsmakten, fram förslag till byggnadslösningar för att uppfylla hyresgästens behov. Om en investering är större än 20 miljoner kronor ska Fortifikationsverket vända sig till regeringen med en hemställan om att få genomföra investeringen. Det aktuella ärendet, som avser nybyggnation av en inomhusträningsanläggning för Totalförsvarets skyddscentrum i Umeå, utgör en sådan investering.

Efter framställning från Fortifikationsverket lämnade den förra regeringen genom beslut den 18 november 2010 bifall till investeringen inom en investeringsram om 80 miljoner kronor. Med anledning av förändrade förutsättningar har Fortifikationsverket därefter i en skrivelse till Regeringskansliet den 19 december 2014 hemställt om ett förnyat medgivande till projektet med en tillkommande kostnad av högst 48 miljoner kronor.

En inomhusträningsanläggning skulle ytterligare förbättra förutsättningarna för att utveckla Försvarsmaktens förmåga inom området. Kostnaderna för en sådan investering måste dock vägas mot alla övriga investeringsbehov som föreligger inom det militära försvaret. Jag kan inte här och nu föregripa beredningen av detta ärende.

Anf. 39 EDWARD RIEDL (M):

Herr talman! Tack, ministern, för svaret! Precis som ministern säger i sitt svar godkände alliansregeringen 2010 Fortifikationsverkets framställan om att bygga en ny inomhusträningsanläggning för CBRN i Umeå inom en ram på 80 miljoner kronor. Strax före jul 2014, efter att den nya S- och MP-regeringen hade tillträtt, kom Fortifikationsverket med en ny

framställan om ett förnyat medgivande från regeringen om att börja bygga träningsanläggningen med utökad ram, som ministern beskriver.

Ministern säger att ärendet bereds inom Regeringskansliet, och det är bakgrunden till att jag lyfter frågan i kammaren. Det har gått väldigt lång tid, och jag menar att regeringen nu borde skynda på hanteringen av ärendet så att vi kan börja bygga den här anläggningen i Umeå.

Sveriges kompetenscentrum för CBRN ligger i Umeå. Vi har Totalförsvarets skyddscentrum, Totalförsvarets forskningsinstitut, Europeiska CBRNE-centret och Umeå universitet. Tillsammans borgar de för stort kunnande inom kemisk, biologisk, radioaktiv och nukleär krigsföring och terrorbekämpning.

Givet dagens säkerhetspolitiska läge är det nödvändigt med hög kompetens och en snabb insatsberedskap för att skydda liv och hälsa i Sverige och samtidigt bistå internationellt när så krävs. Jag är stolt över alla de som jobbar med de här frågorna i Umeå. De är duktiga och har stor kunskap. Deras insatsförmågor är en viktig nationell resurs.

I dag åker försvarsmakterna i Sverige, Norge, Danmark och Finland till Kanada för att öva med dyra transportkostnader som följd då vi inte har en inomhusträningsanläggning för CBRN i närområdet. Det gör också att övriga delar av totalförsvaret inte till den grad vi skulle önska kan öva skarpt med de här medlen.

Bygger vi en anläggning skulle försvarets nyttjandegrad kanske ligga på mellan 75 och 80 procent. Det skulle möjliggöra en rejäl höjning av kompetensen för övriga delar av totalförsvaret, vilket skulle behövas vid exempelvis en kris till följd av ett terrorangrepp. Då skulle vi ha bättre utbildning och högre beredskap i vårt land.

Låt mig dock säga att vi redan i dagsläget har mycket stort kunnande inom det här området. Vi har också en god insatsberedskap, men den skulle kunna bli ännu mycket bättre.

Herr talman! Sverige behöver en ny CBRN-inomhusträningsanläggning för att kunna öva skarpt. Allt som behövs för att det ska börja byggas i Umeå är ett beslut från regeringen. Jag uppmanar ministern att skyndsamt slutföra den beredning som nu pågår på Regeringskansliet och fatta ett positivt beslut i frågan.

Anf. 40 Statsrådet PER BOLUND (MP):

Herr talman! Jag vill tacka Edward Riedl för frågan. Som jag sa i mitt svar är regeringens uppfattning att en inomhusträningsanläggning ytterligare skulle förbättra förutsättningarna för att utveckla Försvarsmaktens förmåga inom det här området. Samtidigt måste kostnaderna för en investering i den här storleksordningen alltid vägas mot de övriga investeringsbehov som också finns inom försvaret.

I ett övergripande perspektiv måste det också vara en rimlig investering som kommer till stånd. Här måste vi självklart utgå från den nya försvarspolitiska inriktning som en bred majoritet har beslutat om här i riksdagen i juni 2015. Av den inriktningen framgår att det enskilt viktigaste inom försvarspolitiken under de kommande åren är att öka den operativa förmågan i krigsförbanden och att säkerställa den samlade förmågan i totalförsvaret. Vi måste också väga in önskemålet som har kommit om att ha en inomhusträningsanläggning. Det är en fråga som vi självklart tycker är

Prot. 2015/16:89
8 april

Svar på
interpellationer

angelägen, men samtidigt måste man väga kostnaden för detta gentemot de kostnader och behov som finns inom andra områden.

Alliansen fattade ett beslut inom en ram om 80 miljoner kronor. Efter det har det här projektet fördyrats ganska avsevärt. Då är det rimligt att man gör en förnyad bedömning och väger in om den ganska avsevärt ökade kostnaden ändå motsvarar den nytta som kommer av att vi har en sådan här inomhusträningsanläggning.

Ärenden av den här karaktären kräver ganska noggranna överväganden som utöver en analys av behoven också kan inbegripa andra överväganden.

Det här är alltså angeläget. Jag kan tyvärr inte ge något exakt besked om när ett beslut kan förväntas, men jag kan garantera att min förhoppning är att ärendet inte ska dra ut alltför långt på tiden.

Anf. 41 EDWARD RIEDL (M):

Fru talman! I mitt första inlägg lyfte jag i korthet fram argumenten för att skyndsamt börja bygga den nya inomhusträningsanläggningen i Umeå, inte minst på grund av det rådande säkerhetsläget i vår omvärld med terrorhot som har blivit än mer reella. Från en god nivå, som jag sa tidigare, bör Sverige höja sig ytterligare.

Det är just det förändrade säkerhetspolitiska läget som är bakgrunden till att Alliansen och regeringen kom överens om ökade försvarsanslag, vilket i grunden är bra och också ger möjlighet till att stärka kompetensen på det här området. Det är mycket viktigt.

Två skäl för att göra den ekonomiska investeringen är inte minst de transportkostnader vi redan i dag har varje år för att transportera materiel och personal till Kanada för att genomföra den här typen av träning och övning med skarpa medel. Det kostar en hel del pengar, och det ska givetvis vägas mot den här investeringen.

Att vi inte har en egen träningsanläggning innebär att de övriga delarna av totalförsvaret inte kan öva med de här skarpa medlen. Det gör att en sådan här anläggning avsevärt skulle öka vår egen förmåga inom rikets gränser i de övriga delarna av totalförsvaret. Det skulle vara välkommet, menar jag, givet det säkerhetspolitiska läget.

Jag tycker att det är dags att sluta bereda den här frågan och faktiskt gå till beslut. Jag kan förstå att ministern inte vill föregripa den beredning som pågår på Regeringskansliet, och det ska han ju inte heller göra. Men, fru talman, låt mig ställa några andra frågor till ministern. Tycker ministern – och det har han väl i praktiken svarat ja på – att den här anläggningen i Umeå behövs för att ytterligare utveckla svensk förmåga inom området CBRN? Ministern var också inne på att han inte kan ge något exakt besked om hur lång tid det kan ta innan vi får ett beslut, men jag undrar om det ska ske inom året eller ens inom mandatperioden. Vad är ministrarnas tidshorisont för detta?

Det brådskar att utveckla svensk försvarsförmåga inom området. Det tar tid att bygga anläggningen, och det tar tid att öva upp och träna de övriga delarna av totalförsvaret.

Anf. 42 Statsrådet PER BOLUND (MP):

Fru talman! Jag vill gärna svara på frågorna så långt jag har möjlighet att göra det. När det gäller frågan som rör om anläggningen behövs är både

min och regeringens uppfattning att en sådan här inomhusträningsanläggning ytterligare skulle förbättra förutsättningarna för att utveckla Försvarsmaktens förmåga inom just det här området.

Jag är precis som Edward Riedl glad över att det finns en så hög kompetens inom det här området i den svenska försvarsmakten. Det ger en trygghet för oss alla, eftersom vi såklart allihop, tror jag, känner en oro över vilken effekt användning av den här typen av vapen skulle kunna få på det svenska samhället och vilka skador det skulle kunna orsaka.

Regeringen är angelägen om att det finns en hög kompetens, och jag är glad att en sådan kompetens redan existerar. Självklart är vår ambition att skapa så goda förutsättningar som möjligt för den här verksamheten.

Samtidigt är det en ambitiös försvarspolitik som nu har antagits av den svenska riksdagen i bred samsyn och som medför investeringsbehov på många olika områden. Det är en omfattande materielanskaffning som står för dörren, både inom flygvapnet och marinen och inom andra delar av den svenska försvarsmakten. Självklart kommer det att ställa krav även på investeringar från Fortifikationsverket när det gäller till exempel byggnader, anläggningar och liknande.

Därför har regeringen ett stort ansvar för att noggrant bedöma de olika önskemål som kommer från olika delar av Försvarsmakten och försvarsverksamheterna. Vi har ansvar för att de pengar vi avsätter och investerar gör största möjliga nytta.

Vi gör allt vi kan för att hantera frågorna så snabbt som möjligt och göra en sådan samlad bedömning. Jag kan garantera att min ambition är att det här ärendet inte ska dra ut på tiden alltför länge. Någon tidsplan för exakt när ett sådant beslut kan fattas kan jag inte presentera i den här debatten. Men förhoppningen är som sagt att kunna återkomma med ett besked i frågan så snabbt det bara går.

Anf. 43 EDWARD RIEDL (M):

Fru talman! Ministern är själv inne på det. I slutänden handlar det om precis just det, det vill säga trygghet i det svenska samhället.

Vid en eventuell terrorattack eller vid en större industriell olycka där kemiska medel sprids i luften behöver vi inte bara det som finns i Umeå. Det som finns där är bra. Där finns det stora kunnandet. Vi har insatsförmåga vid större angrepp och vid internationella insatser. Vi kan också bidra till det som händer i vår omvärld, även när det ska mätas och tittas på om kemiska eller biologiska stridsmedel har använts till exempel i konflikten i Syrien. Där fyller vi en viktig funktion. Men det handlar också om att snabbt ha stor kunskap i alla delar av totalförsvaret i hela vårt land. Då kan Umeå bidra som kompetenscentrum och kan med en träningsanläggning se till att kunskaperna sprids långt ut i totalförsvarets olika delar.

Det är glädjande att ministern har en positiv syn på att få igång bygget i Umeå.

Jag tolkar också ministrerns svar i stort som positivt. Det är tråkigt att det inte finns någon exakt tidsplan. Men jag har viss förståelse för att ministern inte kan avge ett sådant svar i kammaren.

Jag uppmanar ändå ministern att skynda på beredningen. Vi behöver höja kompetensen inom området. Jag tycker att det bör ske under det här året. Annars återkommer jag, och då får vi ha fler debatter om det här. Det

Prot. 2015/16:89
8 april

Svar på
interpellationer

är förvisso mycket trevligt. Men det vore ännu trevligare om en träningsanläggning kan bli färdig i Umeå så att vi kan höja kompetensen på området.

Med det vill jag önska fru talman och ministern en trevlig helg!

Anf. 44 Statsrådet PER BOLUND (MP):

Fru talman! Jag vill passa på och tacka Edward Riedl för interpellationen. Den väcker frågor om ett viktigt område.

Självklart ser vi mycket positivt på att vi får ännu bättre och utökad kompetens när det gäller just hanteringen av den typen av hot. De är tyvärr en realitet i den värld vi nu lever i. Det krävs att vi ser till att Försvarsmakten har förmåga att bygga upp och bibehålla kompetens på området.

När ett projekt fördyras på det här sättet – det är en kostnadsökning på mer än 50 procent – måste man göra en förnyad prövning av värdet och väga det mot andra angelägna investeringar som behöver göras. Men vi ser att det finns ett behov och att en inomhusträningsanläggning skulle kunna spela en viktig roll för att ytterligare förbättra möjligheterna att utveckla förmågan inom Försvarsmakten när det gäller till exempel just kemiska stridsmedel, kemiska olyckor och liknande.

Vi arbetar intensivt med att hantera frågan. Jag ser fram emot att diskutera frågan i framtiden. Förhoppningsvis kan vi då också ge tydligt besked.

Överläggningen var härmed avslutad.

§ 11 Bordläggning

Följande dokument anmälades och bordlades:

Motioner

med anledning av prop. 2015/16:131 Styrelser för universitet och högskolor – ledamöternas tillsättning och ansvar
2015/16:3378 av Annika Eclund m.fl. (KD, C, L)

med anledning av prop. 2015/16:136 Arbetslöshet och ekonomiskt bistånd
2015/16:3364 av Maj Karlsson m.fl. (V)

§ 12 Anmälan om interpellationer

Följande interpellationer hade framställts:

den 7 april

2015/16:531 Statliga bankgarantier

av Niklas Wykman (M)

till finansminister Magdalena Andersson (S)

2015/16:532 Samhalls utveckling

av *Ali Esbati* (V)

till arbetsmarknadsminister Ylva Johansson (S)

Prot. 2015/16:89

8 april

2015/16:533 Regionindelningens konsekvenser för USÖ och Örebro universitet

av *Lotta Olsson* (M)

till statsrådet Gabriel Wikström (S)

2015/16:534 Förtida stängning av ytterligare kärnkraftverk

av *Mattias Bäckström Johansson* (SD)

till statsrådet Ibrahim Baylan (S)

2015/16:535 Gränsöverskridande portabilitet för innehållstjänster online på den inre marknaden

av *Jörgen Warborn* (M)

till justitie- och migrationsminister Morgan Johansson (S)

2015/16:536 Vikten av svensk flygmotorkompetens

av *Allan Widman* (L)

till försvarsminister Peter Hultqvist (S)

§ 13 Anmälan om frågor för skriftliga svar

Följande frågor för skriftliga svar hade framställts:

den 7 april

2015/16:1068 Kampanjkostnad för en svensk plats i FN:s säkerhetsråd

av *Sofia Arkelsten* (M)

till utrikesminister Margot Wallström (S)

2015/16:1069 Resurser för SRHR

av *Sofia Arkelsten* (M)

till statsrådet Isabella Lövin (MP)

2015/16:1070 Utredningen om Bromma flygplats

av *Jessica Rosencrantz* (M)

till statsrådet Mehmet Kaplan (MP)

2015/16:1071 Hot mot svensk lökodling

av *Sten Bergheden* (M)

till statsrådet Sven-Erik Bucht (S)

2015/16:1072 Bistånd och säkerhetsrådskampanjen

av *Sofia Arkelsten* (M)

till statsrådet Isabella Lövin (MP)

2015/16:1073 Den stora ökningen av spelande på internetkasinon

av *Johan Löfstrand* (S)

till kultur- och demokratiminister Alice Bah Kuhnke (MP)

2015/16:1074 Begränsad rätt till föräldrapenning

av *Boriana Åberg* (M)

till socialförsäkringsminister Annika Strandhäll (S)

§ 14 Anmälan om skriftligt svar på fråga

Skriftligt svar på följande fråga hade kommit in:

den 7 april

2015/16:1036 Det säkerhetspolitiska rådet och it-angreppen mot Sverige

av *Hans Wallmark* (M)

till statsminister *Stefan Löfven* (S)

§ 15 Kammaren åtskildes kl. 11.03.

Förhandlingarna leddes
av talmannen från sammanträdets början till och med § 10 anf. 40 (delvis)
och
av tredje vice talmannen därefter till sammanträdets slut.

Vid protokollet

ANNA ASPEGREN

/Olof Pilo

§ 1	Avsigelser	1
§ 2	Anmälan om kompletteringsval.....	1
§ 3	Anmälan om faktapromemoria	1
§ 4	Ärenden för hänvisning till utskott	2
§ 5	Svar på interpellation 2015/16:493 om ettåriga uppehållstillstånd	2
	Anf. 1 Arbetsmarknadsminister YLVA JOHANSSON (S).....	2
	Anf. 2 FREDRIK MALM (L)	2
	Anf. 3 Arbetsmarknadsminister YLVA JOHANSSON (S).....	3
	Anf. 4 FREDRIK MALM (L)	4
	Anf. 5 Arbetsmarknadsminister YLVA JOHANSSON (S).....	5
	Anf. 6 FREDRIK MALM (L)	6
	Anf. 7 Arbetsmarknadsminister YLVA JOHANSSON (S).....	6
§ 6	Svar på interpellation 2015/16:494 om arbetsmarknaden	7
	Anf. 8 Arbetsmarknadsminister YLVA JOHANSSON (S).....	7
	Anf. 9 DÉSIRÉE PETHRUS (KD)	8
	Anf. 10 Arbetsmarknadsminister YLVA JOHANSSON (S).....	9
	Anf. 11 DÉSIRÉE PETHRUS (KD)	10
	Anf. 12 Arbetsmarknadsminister YLVA JOHANSSON (S).....	11
	Anf. 13 DÉSIRÉE PETHRUS (KD)	12
	Anf. 14 Arbetsmarknadsminister YLVA JOHANSSON (S).....	13
§ 7	Svar på interpellation 2015/16:495 om svängdörrsproblematiken	14
	Anf. 15 Försvarsminister PETER HULTQVIST (S).....	14
	Anf. 16 STIG HENRIKSSON (V)	14
	Anf. 17 Försvarsminister PETER HULTQVIST (S).....	15
	Anf. 18 STIG HENRIKSSON (V)	16
	Anf. 19 Försvarsminister PETER HULTQVIST (S).....	17
	Anf. 20 STIG HENRIKSSON (V)	17
	Anf. 21 Försvarsminister PETER HULTQVIST (S).....	18
§ 8	Svar på interpellation 2015/16:441 om frivilligpolis	18
	Anf. 22 Statsrådet ANDERS YGEMAN (S).....	18
	Anf. 23 ROGER HADDAD (L).....	19
	Anf. 24 Statsrådet ANDERS YGEMAN (S).....	20
	Anf. 25 ROGER HADDAD (L).....	20
	Anf. 26 Statsrådet ANDERS YGEMAN (S).....	21
	Anf. 27 ROGER HADDAD (L).....	22
	Anf. 28 Statsrådet ANDERS YGEMAN (S).....	22
§ 9	Svar på interpellationerna 2015/16:499 och 508 om Öresundspendlares möjlighet till bolån	23
	Anf. 29 Statsrådet PER BOLUND (MP).....	23
	Anf. 30 RASMUS LING (MP).....	24
	Anf. 31 RIKARD LARSSON (S).....	24
	Anf. 32 Statsrådet PER BOLUND (MP).....	25

Anf. 33 RASMUS LING (MP)	26
Anf. 34 RIKARD LARSSON (S)	27
Anf. 35 Statsrådet PER BOLUND (MP).....	27
Anf. 36 RASMUS LING (MP)	28
Anf. 37 Statsrådet PER BOLUND (MP).....	29
§ 10 Svar på interpellation 2015/16:505 om ny anläggning för skyddscentrum i Umeå	30
Anf. 38 Statsrådet PER BOLUND (MP).....	30
Anf. 39 EDWARD RIEDL (M)	30
Anf. 40 Statsrådet PER BOLUND (MP).....	31
Anf. 41 EDWARD RIEDL (M)	32
Anf. 42 Statsrådet PER BOLUND (MP).....	32
Anf. 43 EDWARD RIEDL (M)	33
Anf. 44 Statsrådet PER BOLUND (MP).....	34
§ 11 Bordläggning.....	34
§ 12 Anmälan om interpellationer	34
§ 13 Anmälan om frågor för skriftliga svar	35
§ 14 Anmälan om skriftligt svar på fråga.....	36
§ 15 Kammaren åtskildes kl. 11.03.	36